

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA

Número 121

Any X

SETEMBRE, 1996

* 1836-1996: 160 ANYS
D'AJUNTAMENT PROPI

* ANY A ANY: VIU DINS L'ESPLAI

* FESTES DE LA MARE DE DÉU

* DUES SESSIONS PLENÀRIES
AMB PROBLEMES ECONÒMICS A
L'AJUNTAMENT

Sumari

Editorial i sumari	2
Maria, 160 anys d'Ajuntament propi	3
Sa Xerradeta amb na Maria	
Margalida Jordà Bauzà	8
Any a any, viu disn l'esplai	10
Bullit de Notícies	16
Demografia. Telèfons d'interès	18
Puntualitzacions a l'article d'E. Pozo	18
El temps.	19
Història dels Empelts	19
Pregó de Festes de la Mare de Déu-1995	17
Acta del ple de dia 3 d'Agost	25
Acta del ple de dia 14 d'Agost	28
Cent anys amb les Rondalles de Mossèn Alcover	32
La biblioteca Municipal: A la regidora delegada de Cultura	34
Programa de Festes d'enguany	35

FOTOGRAFIES:

Grup d'Esplai Es Rebrot
Magí Ferriol Bauzà
Miquel Morey Mas

PORTADA:

Partida de la plaça des Pou i acampada a La Victòria del grup d'Esplai Es Rebrot.

EDITORIAL

No s'entén, i és que hi ha coses que són males d'entendre i molt més si no hi ha una explicació. Aquest mes han passat uns fets a l'ajuntament que són mals d'entendre.

Primer, l'ajuntament justifica a través del "Pinte en ample" com ha invertit els 22 milions d'IVA. Segons explica l'ajuntament, ha estat una operació beneficiosa pel poble, s'han pagat deutes i a més hi ha un romanent a caixa de més de 4 milions de pessetes. Fins aquí tot, més o manco, és normal i "creïble".

Segon, l'ajuntament convoca sessió plenària extraordinària per el passat 14 d'agost, amb un únic tema, la modificació dels pressuposts i el reconeixement extrajudicial d'un deute de més de 9 milions de pessetes. Es a dir, l'ajuntament, l'equip de govern, reconeix que dins la Casa de la Vila hi ha factures corresponents als anys 1994 i 1995 per un import de més de 9 milions de pessetes que no estan pagades, i la comptabilitat d'aquests anys encara no està tancada, és a dir, encara poden sortir més factures. Déu meu, quin embolic.

Tercer, la solució adoptada per la majoria municipal ha estat eliminar dels pressuposts de l'any 1996 les inversions previstes i a més demanar un préstec a una entitat bancària per dedicar-les a pagar els deutes.

Amb tot això no hi ha qui ho pugui entendre, no s'entén que l'ajuntament s'hagi ventilat els 22 milions d'IVA, que encara quedin més de 9 milions de despesa corrent que no s'han pagat, que s'hagin de demanar préstecs per poder pagar els deutes, etc.

I amb tot això, l'equip de govern ho troba normal i diu que no hi ha cap problema. Es que no s'entén de cap de les maneres, ni es pot entendre, perquè no hi ha cap explicació que ho clarifiqui.

El que hauria de fer l'ajuntament és explicar als veïnats, als contribuents, d'una manera clara i precisa, el que s'ha fet amb els doblers, i així s'evitaria que la gent es malpensàs, cosa que passa actualment, i es que ningú entén res, només ells, i a més, no ho expliquen. Quin desgavell!

**10 ANYS FENT CARRERANY,
10 ANYS FENT HISTÒRIA****HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:****EQUIP DE REDACCIÓ:**

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Margalida Mas Vicens
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

Bartomeu Pastor Sureda, Grup de Monitors del grup d'Esplai Es Rebrot, Pere Crespi, Joan Sans Mercadal Marcadal, Ajuntament de Maria de la Salut, Francesca Maria Mas i Miquel Oliver i Roig.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Fax: 971-525585
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

MARIA 160 ANYS D'AJUNTAMENT PROPI

1836-1996

Homenatge a Miquel Gual, impulsor de la independència.

Fins al primer terç del segle XIX Maria era un llogaret de Santa Margalida i, per tant, sense Ajuntament propi.

Entre 1698 i 1710 tenim informació dels primers representants mariers a l'Ajuntament de Santa Margalida. Es tracta de la figura dels "Elects/diputats Electes" que aleshores eren tres.¹

MIQUEL GUAL, el líder de la Independència.

Al 1726 sabem del nomenament oficial de Damià Bunyola, Antoni Carbonell, Damià Femenia i Jaume Ginard com a Elects. Al 1796 els diputats electes Miquel Gual i Joan Torelló inicien un llarg procés perquè Maria aconseguís ésser municipi. El llogaret enrevoltava els mil habitants. De tota manera, passarien alguns anys, fins que amb l'arribada dels governs lliberals de principis del segle XIX es modificaren les divisions municipals.

Arran de les disposicions de la Constitució de Cadis (1812), es podien constituir en ajuntaments tots els nuclis de població de més de mil habitants. Era el cas de Maria.

Els únics censos propis que tenia Maria provenien de les 130 quarterades, que van ser donades en emfiteusi als veïns l'any 1813.²

Pel juliol de 1813 tenim l'acord de divisió de termes³ entre Santa Margalida i Maria.

El primer consistori de l'ajuntament (1813) estava integrat pel batle cosntitucional Gabriel Llompart, els regidors Joan Bergas, Antoni Bunyola, Joan Carbonell "Costa", Sebastià Carbonell, i el síndic comú Guillem Mayol.

Dia 9 de setembre de 1813 està enregistrada la signatura d'acceptació per part dels representants d'ambdós municipis de la divisió de termes.⁴

Dia 12 de setembre de 1813⁵, davant el notari Antoni Muntaner, en presència dels dos Ajuntaments s'aprovaren, ratificaren i confirmaren els dos termes.

El retorn absolutista de Ferran VII (1814) i l'abolició del Decret de 1812, reintegrà de bell nou Maria a Santa Margalida. Es tornà restablir el càrrec de diputat electe, funció que el 1814 era exercida per Miquel Gual, Gabriel Ginard i Rafel Carbonell.⁶

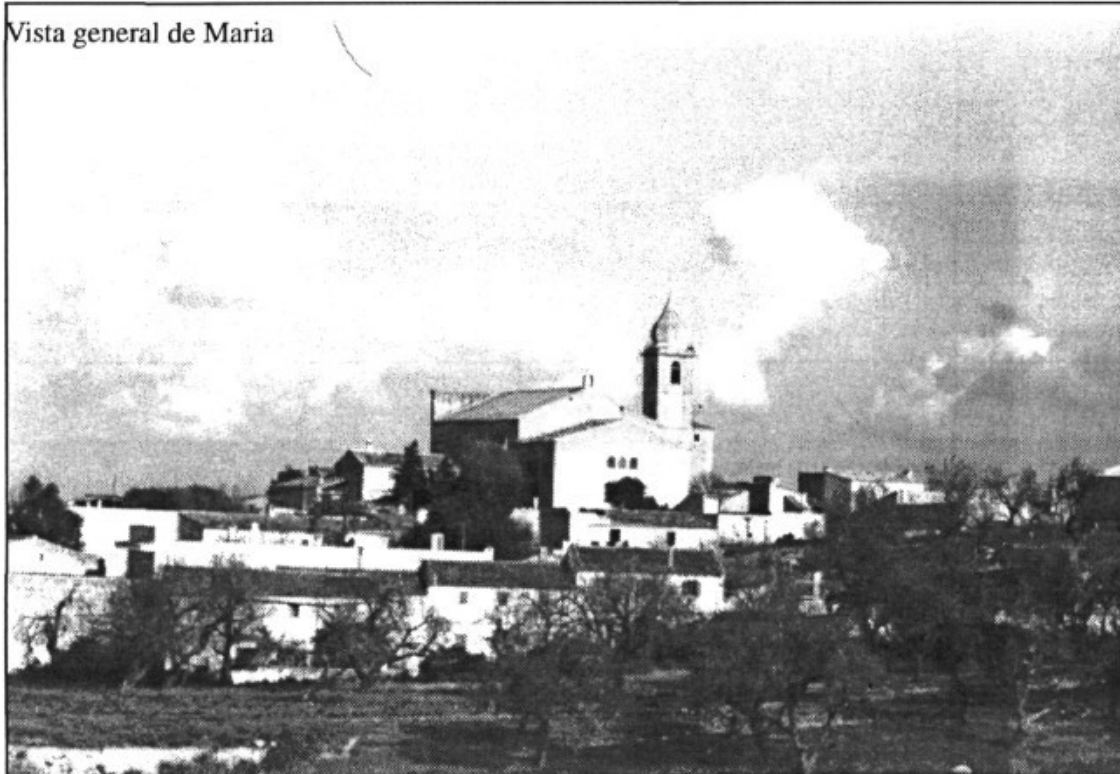
A partir de 1814 comença un llarg procés que no acabarà definitivament fins el 1836.

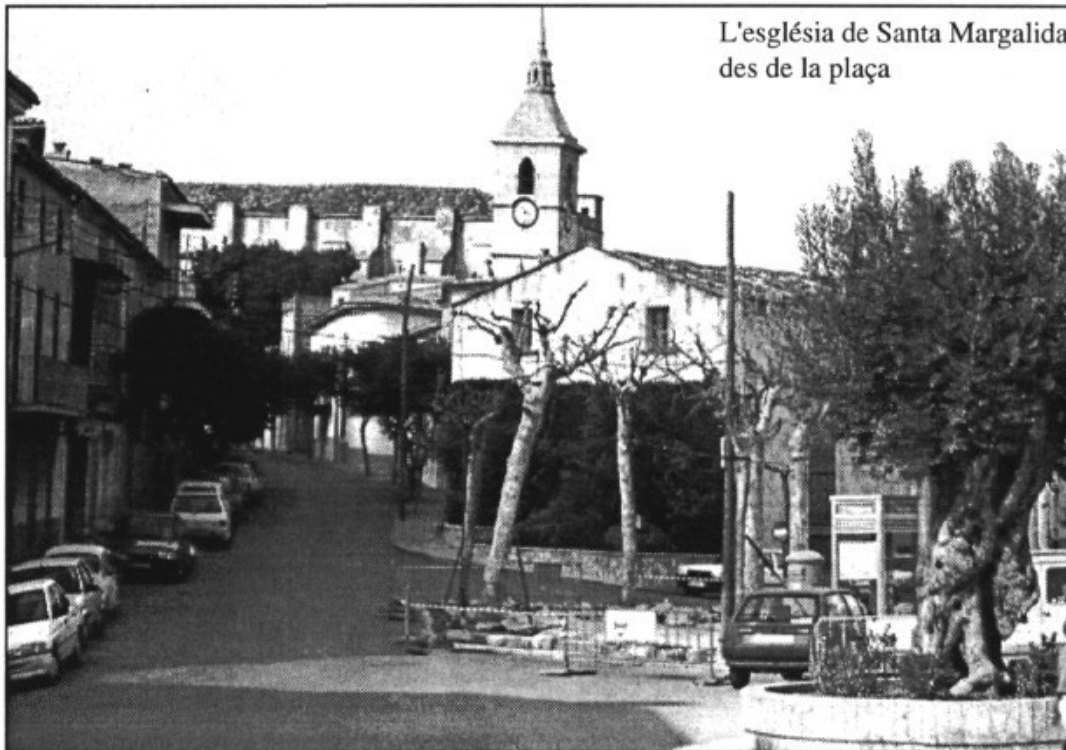
El 1814 Miquel Gual, Rafel Carbonell i Gabriel Ginard, com a representants dels veïnats de Maria, s'adreçaren al Rei Ferran VII per a recordar-li que Maria

tenia més de mil habitants, més de 230 veïnats, font de baptisme, terme conegut, etc. i que, per tant, li su-plicaven els hi concedís el dret de vila⁷ que ell mateix havia anul·lat no feia gaire.

Dia 6 d'abril de 1815 els diputats electes de Maria, Miquel Gual i Gabriel Ginard atorguen poder notarial a Juan Antonio Perelló i Pou, procurador de la Reial Audiència, a la

Vista general de Maria

L'església de Santa Margalida des de la plaça

-Un nombre curt d'habitants (1025) per poder suportar les càrregues que representaria la creació de municipi independent.

- "...quando dicho lugar se compone quasi todo de personas miserables, creiendo que no llegan a quinze las familias que puedan vivir trabajando dentro lo suyo teniendo las otras que alquilarse o que hir a jornal para poder subsistir; y un pueblo de esta naturaleza no se halla en estado de ser creado villa, ya por no haber personas inteligentes para obtener los

empleos de República, ya por no haver familias opulentas que lleven el gasto que de ello se origina, y en fin porque dicha población está casi aislada de predios cuyos dueños viven en la capital"¹⁰.

...para que en nombre y representación de los otorgantes en el suso dicho nombre, forme y presente al Real Acuerdo, y Real Audiencia de esta Ysla los pedimentos que a dichos otorgantes se ofrezcan y pida lo conducente y util, todo en el modo y forma correspondiente para que pueda incoar, seguir y terminar todas las causas y litigios tengan en dicho nombre pendientes y en adelante se le ofrezcan, asi civiles como criminales..."⁸

-1813-1814. PRIMER AJUNTAMENT INDEPENDENT.

Les al·legacions més convincents, per aconseguir l'Ajuntament a Maria, que acompanya el representant de Maria davant el Rei són: un nombre d'habitants superior als mil, més de 230 veïnats, església i font de baptisme, terme conegut, tendència a l'augment de la riquesa territorial i industrial... El Rei a més sol·licita informació sobre: la distància respecte a Santa Margalida, el sistema de govern, el nombre d'oficines de justícia, església parroquial, casa de la vila, metge, cirurgia, botica (apotecaria), presó, oficines públiques, privilegis, oficines d'impostos...⁹

Tots els requisits exigits semblaven complir-se, únicament mancava l'informe de l'Ajuntament de Santa Margalida. L'informe negatiu de Santa Margalida, de 20 de juliol de 1815, perquè Maria no aconseguís la separació, anava acompanyat de les següents al·legacions:

-La no representativitat dels tres recurrents davant el Rei.

-Que la subjecció del poble de Maria al de Santa Margalida no existeix, només han de guardar els veïnats el mateix que els de Santa Margalida: obediència a la justícia.

-Que els veïnats de Maria són tractats per l'Ajuntament amb la mateixa igualtat que els de Santa Margalida.

-Que el govern de Maria és d'un Tinent de Batle, que nomena el batle de santa Margalida, i un regidor.

-Que Maria no té església parroquial, però si d'ençà 1696 compta amb font de baptisme, reserva i un vicari.

-Que no hi ha a Maria casa d'Ajuntament ni tampoc la necessita.

-Que no hi ha botica (apotecaria), cirurgia, només un sangrador.

-Que si l'Ajuntament de Santa Margalida va signar la constitució de l'Ajuntament de Maria de 9 de setembre de 1813, va ésser davant la pressió de D. Antoni Desbrull, cap polític, i particular protector del poble de Maria ja que era senyor de Roqueta.

-Que el 4 de maig de 1814 el Rei declarà nul·la la Constitució de l'Ajuntament.

-Que de la divisió del terme acordada el 1813 "...el lugar de Maria vendria a tener el terreno más precioso, llegando hasta con los simientos de la Villa, quedando con esta las tierras esteriles y selvas..."

-Que el lloc de Maria no té terrenys comunals i ha

d'emprar els de Santa Margalida.

- Que tot el que al·leguen els representants de Maria no és suficient per concedir-los la gràcia de "villasgo".

- Que amb la creació de l'Ajuntament a Maria es multiplicarien les despeses.

- Que Santa Margalida, amb la separació de Maria, hauria de mantenir dos guardes de costa, per quedar-se amb la vorera de mar.

La resposta dels representants de Maria a l'informe de Santa Margalida no es fa esperar (4 de gener de 1816), afirmant que:

- Els dos prohoms, elects o apoderats, han estat elegits i representen el poble de Maria.

- Sí són o no suficients el nombre de 1025 habitants ho ha de declarar el Rei i no l'Ajuntament de Santa Margalida.

- "...el tiempo que fue villa (Maria), no fue menester para su gobierno mendigar los talentos de que parece abunda aquella villa (Santa Margalida)".

- La distància a peu d'una hora entre ambdós municipis suposa la pèrdua de molts de jornals per als habitants de Maria.

- El poble de Maria té grans perjudicis en matèria de justícia i administració.

- El vot d'un regidor de Maria front als cinc de Santa Margalida és un vot perdut.

- L'església de Maria té un vicari i dos capellans.

- Maria té edifici d'Ajuntament, presó i carnisseria.

- La manca de botica (apotecaria) i cirurgia no són prou motius perquè no pugui ésser vila, ja que molts de municipis de l'illa tampoc en tenen.

-1820-1823. RETORN A LA INDEPENDÈNCIA.

L'informe de la "Real Sociedad Económica" de l'illa.

"La Real Sociedad Económica de esta Ysla, oido el dictamen de la comisión encargada de examinar el expediente sobre gracia de Villasgo que solicita el pueblo de Maria ha resuelto:

- El numero de vecinos de este lugar que llega a mil veinte y cinco almas es arto considerable para que se le conceda esta gracia.

- Tiene ademas incluidas las casas de Ayuntamiento, carcel y carnisseria costeada por el mismo vecindario de buena y adecuada arquitectura por su sensilles.

- La demarcación del término está hecha ya sin que hasta ahora provado legalmente como devia el ayuntamiento de Santa Margarita, el engaño o el dolo que puede haver en la operación, antes bien se conformó y ratificó por el Ayuntamiento de Santa Margarita".

Les diligències entre 1817 i 1827, entre Maria, San-

ta Margalida, Palma i Madrid són continuades. El representant de Maria, Miquel Gual, manté correspondència amb Madrid per tal de saber el cost de la conversió en "villazgo". El triangle Gual (Maria), Desbrull (Palma) i José Clemente (Madrid) mantindrà una interessant i perllongada correspondència.

Aquest llarg procés l'únic que aconseguirà serà augmentar les despeses¹¹ que Maria no podia satisfer. Pel gener de 1815 el poble de Maria ja havia pagat 474 reials¹².

L'absolutisme de Ferran VII (1814-1820), el trienni constitucional (1820-1823) en que Maria torna a tenir ajuntament, i, la dècada de 1823-1833, no consolidaren la formació de municipi.

El pas de l'Antic Règim al liberalisme va portar reformes de caire administratiu, com la nova divisió provincial de 1833.

Finalment, el 1836, amb la promulgació de la Constitució de 1812, i en aplicació de l'article 310, dia 24 de novembre de 1836 (BOE 583), Maria aconseguia definitivament Ajuntament¹³.

Entre 1836 i 1863 (Amillament de 1863) la independència econòmica entre ambdós municipis no acabava de consumir-se. Pel cadastre (Amillament) de 1863, els dos municipis restaran administrativament independents.

L'Ajuntament de 1836 estava integrat per Joan Carbonell (Batle), Joan Mas, Miquel Pastor, Miquel Font, Joan Tugores (regidors) i, Guillem Mestre (Síndic).

Bartomeu Pastor i Sureda.

Notes:

1 AMMS. Llibres de Cort.

11 de març de 1698. Els veïns de Maria aconseguiren el permís del Governador a reunir-se en forma de Consell per a tractar totes les qüestions referents al plet que portaven amb el senyor de Roqueta (Antoni Mas i Forners).

2 Arxiu de Gaspar Perelló

Recaptació de censos.

Rotes comunes ..... 265 lliures 14 sous

Trasts " " ..... 43 lliures 13 sous

Trasts Quintana ..... 10 lliures 0 sous 6 diners

TOTAL 319 lliures 27 sous 6 diners

3AMMS 62. "Papeles relativos a la solicitud elevada a SM de que este pueblo fuese freado villa" 74 pags.

"...Divisió y partició de termas ...y acordarem unanimes, y de conformitat, que la divisió en la part de Llevant queda per la vila de Maria tot el predio Montblanch axí cultivo com garriga, y segueix enves del ponent corre la divisió desde el confin del dit Predio Montblanch per el camí divisorio entre las terras del comu de la Vila de Santa Margalida de una part, y de altra per rotas y Predio el Rafal Roig, fins el El Velar seguint per la

divisio del predio El Pujol, y Son Fluxa, y altres rectament fins en el crusero de camino dit el Puritxol, que de la vila de Santa Margarita, se va a la de Ynca de una part, y de altra a la de Muro seguint per el cami qui va a la de Ynca fins a la divisio del Predio Son Llompard, y Son Tovell, quedant per la de Maria Son Tovell, y Alcaria Blanca y per arribar en el terma de Muro segueix la divisio del Predio Son Tovell de una part, y de altra per terras de diferents particulars..."

Testimonis: Don Vicens Zaforteza y Morro, comte de Santa Maria de Formiguera. Don Antoni Bennasser de Son Estrany, Alcalde Constitucional de la vila de Campanet.

Apoderats: Don Andreu Morey i Honor Juan Perelló de Santa Margalida. Miquel Gual i Joan Carbonell de Maria.
20-juliol-1813

4AMMS 62.

"...Don Andreu Morey y Parets Capita de la Compañia de urbans de la vila de Santa Margarita, y regidor del Ajuntament Constitucional de la matexa, y lo Honor Juan Perelló dit de Son Real, visí de la propia vila, ambos

nombrats especialment... per el susdit Ajuntament... para que passasen con los dos nombrados por el Ayuntamiento de la Villa de Maria al puesto llamado el Velar para conferenciar la division del territorio entre la villa, y la de Maria y quedando acordes firmar Escritura, y asi mismo Instrumento de dicha division... y de altre los Honors Juan Carbonell alias Costa regidor del Ajuntament constitucional de la villa de Maria, y Miguel Gual actual morador en la expresada vila de Santa Margarita, nombrats igualment, y per el mateix efecte per el citat Ajuntament de dita Vila de Maria...

Nomenament per part de la Diputació del Señor D. Josef Desbrull y Boil de Arenós "...para que con su acreditado celo y prudencia, procure de acuerdo con los Ayuntamientos de Santa Margarita, y Maria, para que queda señalado el término de este ultimo, y que ambos queden conformados con lo que Us. determine después de haber atendido sus razones, esperando esta Diputacion le avise quedando tenga transigido este encargo."

Palma, 9-setembre-1813

-1836, INDEPENDÈNCIA DEFINITIVA.

5AMMS. 62

12-setembre-1813

Convocatòria dels dos Ajuntaments

Santa Margalida

D. Guillem Santandreu, Batle Constitucional

D. Joan Font

D. Pere Joan Estelrich i Carreras

D. Andreu Morey

D. Miguel Estelrich

D. Leonard Estelrich, síndic del comú

Maria

D. Gabriel Llompard, Batle Constitucional

D. Sebastià Carbonell

D. Pere Antoni Buñola

D. Juan Bergas

D. Joan Carbonell "Costa"

D. Guillem Mayol, síndic del comú

"...Aprovaren, ratificaren y confirmaren y confirman la susdita divisio y particio de todas las parts..."

Notari: Antoni Muntaner.

6Biblioteca March. Manuscrits. Fol. 4 (22)

Real Cédula de Fernando VII mandando se tomen informes de las condiciones del pueblo de Maria sujeto al municipio de Santa Margarita, para ver si se les puede conceder a dicho pueblo de Maria "privilegios de Villazgo que piden sus moradores" 24-XII-1814.

El Rey

Regente y Audiencia del mi Reyno de Mallorca, saved: que por parte de Dn. Miguel Gual, Dn. Rafael Carbonell y Dn. Gabriel Ginard por sí y en nombre de los demás vecinos, y moradores del Pueblo de Maria, juris-

dicción de la Villa de Santa Margarita en esa Isla, me ha sido hecha relación, que en virtud del decreto de las llamadas Cortes, que prevenía que todos los pueblos de mil almas gozasen de privilegio de Villasgo, el de Maria dividió su termino, nombró su Justicia, y se empesó a contar en el número de las Villas de la referida Ysla de Mallorca, desde cuio momento experimentaron sus habitantes el beneficio de dedicarse al cultivo de sus haciendas sin la continua distracción que hasta entonces les habia causado el tener que acceder a la Villa de St^a Margarita para todas las diligencias judiciales, y para los repartimientos de cargas en lo que han sufrido siempre incalculables perjuicios; pero que haciendose anulado por mis Soberanos Decretos el citado de las Cortes a vuelto a recayer baxo la jurisdicción de la expresada Villa de St^a. Margarita; en cuia atención y en la de que el citado Pueblo de Maria consta de doscientos y treinta vecinos, que tiene pila bautismal y termino conocido, y una tendencia notoria al aumento de su riqueza territorial, e industrial, me han suplicado sea servido concederle privilegio de Villasgo, o como la mi merced fuere. Y porque quiero saber de quantos vecinos se compone el mencionado Pueblo incluso sacerdotes, viudas y pupilos: si este sujeto a la dicha villa de St^a. Margarita, con que calidades y condiciones: quanto dista de ella: que perjuicios, daños y estorsiones experimenta con la sujecion a su jurisdiccion, y que reglas podran, y deberan tomarse para precaverlos, que especie de gobierno no hay en el quantos oficiales de Justicia y que otros oficios de republica y quien nombra unos y otros. Si tiene Yglesia parroquial, casa y oficio de Ayuntamiento, Medico, Ciru-

jano, Botica, Carcel, Carneceria, y las demas oficinas publicas para la asistencia y surtimiento del comun. Si tiene termino propio, y privativo dividido y señalado, en que forma, de que extencion, y con que privilegio: si esta demarcado con arreglo al vecindario, Desmeria o

(Continua a là página 9)

Diputación provincial de las Yslas Baleares. —
... A consecuencia del restablecimiento de la Constitución y al tener de su artículo 310 y de las
razones que se han expuesto e informes pedidos
ha resuelto esta Diputación provincial que se
establezca en nombre Ayuntamiento constitucional
en los pueblos de la provincia que a continua-
cion se expresan:
En Mallorca. Biniatxar, Bujar,
Estalenchs, Inviá.
En Menorca. Ferreries.
Lo que se inserta en este periódico para
conocimiento del público y de las autoridades.
Palma 22 de Noviembre de 1836. = Presi-
dente = Antonio Laviña - Por acuerdo de la
Diputación provincial = Antonio Canals vice-
secretario.
Se copia de la circular inserta en el
Boletín oficial número 593 correspondiente al
día 24 de Noviembre de 1836.
Peregrín Frio

SA XERRADETA AMB...**NA MARIA MARGALIDA
JORDÀ BAUZÀ**

Na Maria Margalida Jordà Bauzà i n'Andreu Alcover Castelló, són dos joves de Maria, els quals coordinats pel funcionari de l'Ajuntament Martí Serra Serra, s'han encarregat de fer la feina d'elaborar el padró de l'Ajuntament de Maria.

Per a conèixer com ha anat aquesta feina, i quins han estat els resultats, els convidarem a fer la xerradeta d'aquest mes. Just hi pogué assistir na Maria Margalida, i amb ella parlarem.

* Explica com aconseguíreu fer aquesta feina?

- Jo ja havia començat a elaborar el padró de Palma, i per això primer vaig haver de fer dos exàmens i un curset, a principis de maig. Com que ja acabava el curs m'interessava més fer aquesta feina a Maria, per a passar l'estiu pel poble. Em vaig posar en contacte amb l'ajuntament de Maria i encara no sabien res. Llavors vaig tirar una instància sol·licitant fer el padró de Maria i m'agafaren perquè ja havia fet el curset. N'Andreu, entre d'altres, presentà la instància a Maria, però com que just necessitaven dues persones, just l'agafaren a ell a més de mi.

* I quan comença aquesta feina de recollir dades dels pobladors de Maria?

- Nosaltres començarem a finals de maig, el darrer cap de setmana. Però totes les dades havien de fer referència a dia primer de maig.

* Treballàreu tot el poble tots dos, o us repartíreu diferents zones?

- N'Andreu tenia tots els qui van a votar a l'escola de dalt, i jo els que voten a l'escola de baix. El carrer de l'Església i el de Sa Tanca fan la separació.

Na Maria Margalida Jordà i n'Andreu Alcover han treballat en la confecció del padró de Maria.

* Explica un poc com fèieu el procés.

- Majoritàriament anàrem casa per casa i allà omplíem els formularis. Les cases que no hi trobàvem ningú parlàvem amb els veïnats per a saber si estaven habitades o no, o si just venien els caps de setmana. El ser del poble ens facilità bastant aquesta tasca. Si trobàvem la casa tancada i sabíem que hi vivien hi deixàvem el formulari i informació d'on entregar-lo amb un horari per a fer-ho.

* En tenir el formularis plens què més fèieu?

- Cada setmana havíem d'informar l'Institut Nacional d'Estadística de com anava la feina: quants fulls havíem

repartit, quants ens teníem de recollits, la situació física dels domicilis, negocis, cotxeries, solars,... estudiats. Això darrer ho fèiem sobre un quadern oficial adient.

* Una vegada recollits tots els formularis, quina fou la vostra feina?

- Anàrem actualitzant les dades dins l'ordinador. Hi ha molts de veïnats que no tenen cap tipus de variació i just s'havia de comprovar. Amb altres casos s'havien d'introduir les altes, les baixes i les modificacions sofertes des del darrer padró realitzat.

* Segur que durant aquests dos mesos us ha passat qualque anècdota amb els veïnats. Conta.

- Uns marroquins que viuen a la Carrera Plana, em convidaren a menjar "cous-cous" però com que tenia altres compromisos no els vaig poder tastar. M'ha sorprès també trobar unitats familiars que estan empadronades a domicilis diferents. Hi ha hagut casos "especialment difícils" ja que hi hem hagut d'anar quatre o cinc vegades per a omplir el formulari.

* Amb els immigrants heu tengut alguna dificultat?

- No cap. El que passa és que no sabien el que era. Hi ha 26 magrebís, del Marroc, exactament de la província

de Nador, molt prop de Melilla. També hi ha 6 alemanys, 2 bolivianes, 2 suecs, 1 argentí i 1 uruguaià.

* I en total quants habitants tenia Maria dia 1 de maig de 1996?

- 1740 veïnats, 61 manco que a l'anterior. La població de Maria va disminuint i envellint.

* I per fer aquesta feina quin sou heu tingut?

- Hi havia 50.000 pts. fixes i llavors hi havia diferents trams segons els habitants. Fins ara ens han ingressat el sou mínim interprofessional.

* Estau satisfets, heu passat gust de treballar?

- Sí, jo sí. Una de les raons d'aquesta satisfacció ha estat que m'ha servit per conèixer gent que no coneixia de la part de poble que he treballat.

Miquel Morey i Magí Ferriol

La població de Maria va disminuint i envellint. Actualment és de 1740 habitants.

(Ve de la pàgina 7)

Alcabalatorio; y si es mayor o menor, que el que le correspondiera si fuese ya Villa. Si tiene comunidad de Pastos y aprovechamientos con la de St^a. Margarita, y esta la priva de sus goces. Si esta dotado de algunos propios, o tiene establecidos algunos arbitrios con que autoridad, por quanto tiempo, para que fines y a quanto ascienden anualmente. Quales son sus cargas. Si para costear los gastos de la gracia que solicita se hallan sus vecinos, y moradores con caudales propios sin necesidad de gravarlos del pueblo, ni usar de los arbitrios de el; y en este caso quales y quantos son los vecinos que podran afianzarlos, en que forma y por quantos: si son ciertos los perjuicios de tener que acceder a la Villa de St^a. Margarita para las diligencias judiciales, y los que dice reciben en el repartimiento de cargas: si hay motivos de utilidad publica para concederle la gracia de Villazgo que solicita, o si de ello originaria algun inconveniente o perjuicio, o quien y por que causa os mando que luego que recibays esta mi cedula ohiendo instructivamente a dicha villa de St^a. Margarita informays separadamente con la justificacion e individualidad que corresponde, lo que se os ofreciere y pareciere sobre lo aqui contenido; cuio informe con las diligencias originales que al efecto se practiquen, remitireys con la brevedad posible a mi Consejo de la Camara, dirigiendolo por mano de mi Secretario de el para en su visita proveer lo conveniente que asi es mi voluntad.

Fecha en Palacio a veinte y quatro de Diciembre de

mil ochocientos catorce.

Yo el Rey

Por mandado del Rey Ntro. Sr.

Juan Ignacio Ayestaran

Para que se haga informacion a pedimento del Pueblo de Maria.

7 Ibid. 6

8 ARM Audiència XXI n. 1871 . 161 folis.

Arxiu Gaspar Perelló. El 18 de juny de 1814 tenim una instància demanant la creació de parròquia o "curato" a Maria, subscripta per Miquel Gual, Joan Carbonell, Sebastià Carbonell, Antoni Bergas, Gabriel Ginard i Joan Perelló. Secretari Joan Carreras.

9 Ibid. 8

10 AMMS 62 . Pàg. 8.

11 AMMS. 62.

12 AMMS. 62. Despeses:

Notari de Sineu (poder notarial a Josep Climent apoderat de Madrid), poder Juan Antoni Perelló, paper, còpia cadastre, còpia acte divisió terme..., total 314 lliures, 2 sous, 6 diners.

Arxiu Gaspar Perelló.

"Gastos de la Real Cédula concediendo la gracia de villazgo... 50.735 reales. Corresponde a cada uno de los 230 vecinos, 221 reales o, sean. 16 lliures, 11 sous, 6 diners (7514 maravedins por vecino)".

13 AMMS. 62. (vegeu document de la pàgina 7)

ANY A ANY, VIU DINS L'ESPLAI

Segur que tot el poble de Maria sap que existeix una entitat anomenada Esplai, Club d'Esplai "Es Rebrot". També sap que la seva tasca està relacionada amb els nins i nines, i intentar que aquests ho passin bé. Amb aquestes pàgines l'equip de monitors vol donar a conèixer un poc més a fons el que és en realitat. Que ha tengut un passat, que té un present i que té un futur. Esperam que ompli d'orgull a totes aquelles persones que hi formen o hi formaren part i que animi a aquelles altres que encara no han tengut la sort de formar-hi part.

AIXÒ ERA I NO ERA...

La formació del Grup d'Esplai "Es Rebrot" va esser iniciativa del rector Pere Fons. Hi havia un grup de catequistes que en Pere els comentà la idea de formar un grup d'esplai i els hi pareixé

bé. L'hivern de 1987 un grupat de joves, subvencionats per la parròquia, es tragueren el carnet. Aquests joves eren: en Nadal Ferriol, na Cati Mas, en Guillem Mas, na Catalina Ferriol, en Jaume Fiol, na Maria Ferriol, en Toni Mulet, n'Antònia Robles, en Pere Carbonell, na Martina Font. A l'estiu que venqué davant, 1988, posaren cartells pel poble

comunicant a tots els nins de 9 a 11 anys que si tenien ganes d'anar d'acampada anassin a apuntar-se al local de ca ses monges.

Foren uns 30 al·lots acompanyats per aquest grupat de monitors que carregats de bona feina i molta il·lusió partiren cap a Betlem on hi estaren un grupat de dies.

L'hivern del 88-89 començà a rodar aquest nou grup, fou un nou rebrot que sortí del poble de Maria. Temes burocràtics com Associació, estatuts, normatives, afiliació al G.D.M., etc., calgueren per començar a caminar dins aquest món. Dissabte rera dissabte i tema rera tema, hem arribat fins aquí.

Ha estat molta la gent que ha passat per l'Esplai: al·lots, monitors, cuineres, pares, etc. Tots hi hem posat ganexes, il·lusió i feina per dur endavant tot això. Uns ho semblaren i uns altres ho han anat regant: n'Angela, na Joana Maria, na Bàrbara, na Coloma, n'Aulet, na Fanny, na Martina, en Ferreret, en Toni, etc., i molta més gent que encara que no hagi estat anomenada segur que saben que hi han participat. Aquest Rebot s'ha de regar, no hem de comportar que se sequi. Han estat uns vuit anys amb alts i baixos, però bons. Són molts de records i moltes d'anècdotes. Voldríem contar-les totes però no és possible. Només podem dir que tothom que hagi estat rebrotí s'ha quedat amb les més bones i maques i n'ha après de les més xereques.

Aquest any passat començà una etapa nova. Un bon grapat de joves que des de petits han estat lligats dins l'esplai han entrat a formar part de l'equip de monitors. Han passat per totes les etapes de l'esplai, fins i tot han tengut de monitors a alguns dels que ara són els seus companys de feina. No es pot demanar res més d'ells, només felicitar-los, animar-los i desitjar-los tota la sort i les ganexes de seguir lluitant d'aquest món.

CURS 95-96

El Rebot té una història que s'ha anat formant any rera any. Aquest darrer any que hem passat, el curs 95-96,

també volem que passi a formar-hi part. Doncs vet aquí algunes de les coses i activitats que s'han dut a terme.

***Organització.**

Perquè el curs pugui començar es necessita una organització prèvia. Per això l'equip de monitors feim una sèrie de reunions. Trimestralment s'acorda la distribució que es realitzarà al llarg del trimestre i setmanalment es desenvolupen més a fons les activitats que es duran a terme la

setmana vinent.

***Festa inici.**

Arriba l'octubre i ... Tornem-hi torna-hi! Cartells a les botigues, cartells als bancs, cartells als bars, cartells a l'església, cartells per tot arreu. "Que ja t'has apuntat a l'esplai?" "Què bé, ja torna començar!" Aquests eren els comentaris més habituals que es sentien entre les converses dels nins, ja frisaven de començar.

I com que a l'esplai no ens estam de res volguérem començar amb bon peu i què millor que una gran festa de benvinguda per celebrar l'inici! Confeti, globus, rialles, cares pintades, etc. foren uns dels principals ingredients que formaren aquella festa. Va ésser completada amb la presentació de cada un dels nins, nines i monitors de l'esplai i amb una gran berenada final. Fou una de les jornades més recordades de l'any de tan bé que ens ho passàrem.

***Tots al tren!**

Pugem al tren "txutxuà-txutxuà" i ens anirem "txutxuà-txutxuà" a ... Sóller! Un bon dia agafàrem el tren i cap a Sóller s'ha dit. De bon matí arribàrem a l'estació de Palma, pujàrem dins un vagó i partírem. Renou, rialles, crits i cançons entre altres coses ens acompanyaren durant tot el trajecte. Fou un dia bastant emocionant, fins hi tot va ploure, així i tot no va ésser cap impediment perquè l'excursió anàs de meravella i ens ho passàssim d'allò millor. Amb aquesta excursió es va complir un antic propòsit fortament desitjat per una monitora.

***Tradicions, arrels, costums...**

Tots nosaltres tenim unes arrels, unes tradicions, uns costums, unes festes... Desgraciadament s'estan perdent gràcies als avanços tecnològics.

de Sant Antoni i el dimoni.

I la festa segueix. Per Pasqua com mana la tradició férem panades i ens les menjàrem a l'hora de dinar tot cantant cançons relacionades amb les panades.

Totes aquestes activitats i festes típiques varen esser una experiència molt bona i així recordàrem que feien els pagesos del poble i una bona convivència. L'esplai pensa que no es poden deixar perdre tots aquests costums.

L'esplai ho vol impedir i per això els hem volgut recordar.

Cap al mes de novembre férem matances i com és normal, col·laborà tota la família, tota la gran família de rebrotins. Cap a les set del matí a Can Gaspar matàrem el porc. Uns començaren a fer les primeres feines, uns altres a preparar el menjar: netejar verdures, tallar la carn, preparar el berenar... i uns altres desferen el porc. Amb l'ajuda dels nins, pares, monitors férem sobrassades, llangonisses, botifarrons... Acabada la feina, a dinar!, del típic dinar de matances: sopes de matances, frit i, per postres, ensaimada. Per esser les primeres matances de la història de l'esplai podem dir que foren molt bones, tot anà molt bé. Aquestes matances serviren per dues coses: una per recordar una antiga costum i una altra per comprovar una vegada més que l'esplai de Maria és una pinya.

Per Nadal recordàrem el naixement del Bon Jesús. Cada any feim un Betlem a l'església i el preparàrem setmanes abans amb els nins. El Betlem que preparam enguany fou una miqueta especial, fou un Betlem modern ja que el Rebrot pensà que el Bon Jesús no només nasqué fa dos mil anys sinó que neix cada any. Cada un va posar un poc de la seva part: uns feren els edificis, uns altres l'entorn, uns altres les persones i uns altres el pessebre. Hi col·laboràrem tots i el resultat fou un Betlem d'allò més lluït. També decoràrem l'església amb neules per crear un ambient més nadalenc.

Com que a l'esplai li agrada tant la gresca no es vol perdre cap festa. Per Sant Antoni férem un fogueró. Convidàrem tots els pares i ens menjàrem les llangonisses i els botifarrons que férem a les matances i, per cert, què ho varen esser de bones! La festa acabà cantant cançons

***Ecologia 100%**

Un dels objectius que l'esplai es va marcar en el seu inici va esser el respecte i la conservació del medi ambient. Per això no deixam de pensar en solucions o formes de poder ajudar al Planeta per tal de millorar-lo. Per començar tenim una gran caixa on dipositam tot el paper que es tira per després dur-lo al contenidor de reciclatge. Una activitat que férem fou fer llapicers amb paper reciclat, a més d'ecològics resultaren esser molt divertits i originals. Un horabaixa férem pancartes amb missatges que defensaven l'ecologia, la natura, els animals, el medi ambient. Cada grup agafà la seva pancarta, sortírem tots plegats a fer una volta pels carrers perquè volíem que tot el poble sabés que també pensam amb els problemes del món, que ens preocupam pel futur.

***Jerseis nous.**

L'esplai també es preocupa per la seva imatge, ens agrada anar ben mudats. Teníem ganes de canviar i férem jerseis nous. És un disseny exclusiu fet per un nin que va esser triat mitjançant una votació. El dibuix és molt senzill, és una cara molt graciosa amb mans i peus que es pareix a un ou. A més d'això també s'hi pot llegir un missatge: ANY A ANY VIU DINS L'ESPLAI

PARLANT DE DINERS

Està a la vista de tothom que aquest any 95-96 el grup d'esplai "Es Rebrot" ha organitzat moltes activitats encara mai dutes a terme: les matances, l'anada a Sóller en tren, els jerseis... Totes aquestes activitats suposen moltes despeses en material, menjar... i encara que els al·lots hagin pagat una matrícula a principi de curs i comptem amb diners d'alguna subvenció, ens hem quedat

amb les butxaques ben escurades. Amb tot això s'han pogut dur a terme totes les activitats que teníem previstes per aquest any. Idò sí, de cara a l'any que ve haurem d'espavilar si volem tenir a l'abast les activitats que hem fet enguany i moltes més.

PROJECTES CURS 96-97.

*Diada

Com tots sabeu cada any el GEDEM (Grups d'esplais de Mallorca) celebra una diada per a tots els esplais de les Illes i "Es Rebrot", any darrera any, ha participat en aquestes diades. La veritat és que ens ho hem passat "de conya" a totes: des de la del Trenc fins a la d'enguany, al Castell de Bellver.

Però no ens conformam només en assistir-hi, enguany volem fer la diada a Maria i així, d'alguna manera, retre homenatge al "Rebrot" i a tota aquella gent que viu o que ha viscut l'esplai intensament. No cal dir que esperam l'ajut de tots aquests "rebrotins" per muntar un

intentarem superar, un any més, allò que ens hem proposat.

*La gran fita.

Fins ara heu pogut veure com el que en un principi era un projecte llunyà d'esplai ha esdevingut una realitat. Aquells objectius i projectes que es marcaren en un principi s'han dut a terme més o manco bé. Més ben dit, hem intentat superar-los dia a dia i de fet encara ho intentam. Ens volem superar en tots els aspectes: activitats, tallers, sortides, convivència... Així i tot encara ens manca una cosa bastant important: el local on realitzam l'esplai. És un gran problema ja que ens trava bastant a l'hora d'organitzar activitats.

En aquest moment l'esplai compta amb 60 al·lots matriculats. Aquests al·lots s'han de distribuir en tres aules petitíssimes i un pati no gaire més gran. A l'hora de realitzar tallers ens trobam amb una situació incomodíssima i a l'hora de jugar al pati tots junts és impossible, per això sempre que hem d'organitzar jocs del tipus que siguin ja sia futbol, bàsquet, encalçar, etc ens

veim obligats a sortir del local i anar a la plaça de l'església, al mercat o a un altre lloc on ens poguem moure amb tota llibertat. El problema d'espai és molt greu però n'hi ha d'altres que també ens preocupen força. A ca ses monges, que és aquí on estem, no hi ha banys ni cap tipus de servei higiènic. Creim que és bastant greu que un nin ens demani per anar al bany i haguem de dir-li si

"comitè-diada" que ben segur organitzarà amb molta il·lusió aquest dia tan especial.

*Equip de monitors.

No ens agradaria que us pensàssiu que l'equip de monitors és un grup tancat. Tota la gent interessada es pot dirigir a qualsevol dels presents monitors, suposam que els coneixeu, i acceptarem encantats la seva ajuda.

*Novetats en la programació.

També tenim la intenció, aquest proper any, d'incloure dins la programació noves activitats que, clar està, completarem amb les de sempre. D'aquesta manera

es pot esperar que acabi l'hora baixa o haver de sortir fora i dur-lo a un altre lloc. I també és bastant greu i perillós que si algú es fa una ferida no hi hagi un lavabo amb aigua corrent per rentar-la. Per sort nostra encara no ha passat res greu però mai es sap el que pot passar. Ja veis, ens arreglam així com podem.

Degut a tots aquests problemes la gran fita que enguany ens marcam és aconseguir el somni tan desitjat: tenir un casal propi, gran i espaiós on ens poguem sentir com a casa, és a dir, com uns vertaders rebrotins. Mirau si enguany n'hem fetes de coses!, idò amb un casal propi i

amb unes condicions més idònies encara en faríem moltes més. Els rebrotins tenim un lema: "HO FEIM TOT PER L'ESPLAI" i des d'aquí animam a tot el poble de Maria a ser rebrotins i a seguir el nostre lema.

ACAMPADA A LA VICTÒRIA.

Era el capvespre d'un dia realment esperat per tothom... l'acampada! A la fi. Una setmaneta per estar amb els amics, cantar, visitar llocs nous, en fi, passar-ho molt bé. A les cinc en punt del dimarts dia 30 de juliol tots ja estàvem llests per partir i alguns pares es despedien amb la llagrimeta d'anyorança cap als seus fillets però ells... més contents que un pasco! El tema amb que estaria ambientada l'acampada era el de pirates.

Quan vam arribar al nostre destí, "Campament de la Victòria" (Alcúdia) es van fer els repartiments de les tendes, l'objectiu de l'acampada era sortir amb el títol de pirateria. Més tard es va celebrar la pujada de la bandera pirata i després a sopar i a jeure. El dia següent vam aixecar la tripulació ben prest per fer el exercicis corresponents per tal de no perdre la línia, després per primera vegada anàrem a nedar fins hora de dinar. Al capvespre férem una excursió al teatre romà on pogueren demostrar les seves aptituds artístiques. La vetllada del vespre consistí en un gincama esportiu i ens anàrem a dormir ben blans.

El dijous fabricàrem la nostra pròpia balsa a mans dels capitans Font i Ferreret. Va sortir de meravella, surava i fins i tot s'hi podien posar damunt un caramull de persones. Fins i tot hi havia un màstil amb la bandera pirata

que, encara que molt adequat, va provocar algun cop a les nostres joves marineretes. Així i tot van demostrar que no es feien mal ja que no es van acabar les rialles en cap moment.

El vespre va haver-hi "PLAYBACK", quines rialles!... hauríeu d'haver vist com plantaven cara a la música aquest grapat de rebrotins.

El divendres fou bastant esgotador. Als més grandets els va tocar caminada fins a sa Talaia. Fou una excursió bastant llarga però la recompensa en arribar a dalt d'aquell putxet fou molt gran. Aquella vista era impressionant: la immensa mar Mediterrània al nostre abast. No es pot explicar

amb paraules el que es sent allà dalt. Es fantàstic.

L'excursió fou completa ja que en acabar de dinar ens dirigírem cap a la cala més propera per tal de refrescar-nos una mica. I així, entre mar i muntanya, passàrem un dia fabulós.

Els petits també s'ho passaren molt bé al Mal Pas. Nedaren en aquelles aigües tan clares, dinaren davall un pi i fins i tot jugaren a les pel lícules i feren teatre. I a la nit ... el vespre més esperat per tots, la nit de por.

La nit de por va consistir en: els al·lots passaren per dins el bosc per tal de trobar la clau que obriria el tresor. Tot això del tresor venia de la història del primer vespre. Quan la vetllada va acabar, no es veia que tenguessin gaire por i tota l'estona ens feren l'abús de si no sabíem preparar nits de por... i nosaltres els vam sotmetre a una prova. S'havien de passar una espelma de mà en mà sense que s'apagàs en cap moment. Els hi hauríeu d'haver vist la cara. Llavors tots van admetre que havien tingut por al bosc i nosaltres, monitors comprensius, els vam explicar la broma.

Sense que ens n'adonàssim arribà el dissabte. Al matí i part de l'horabaixa férem les camisetes que, per cert, enguany són precioses. També, entre estona i estona de pintar camisetes, anàrem a la platja.

El capvespre el dedicàrem a l'esport; fer piragüisme, una experiència nova!! Tot anava molt bé fins que una nineta se'n va anar directa a les roques i l'atent monitor Ramon la va salvar. Per salvar-la es va clavar un eriçó i es va fer diferents ferides.

L'endemà l'anàrem a veure i li vam regalar un mocador dels que nosaltres havíem tenyit el dijous horabaixa

i la veritat és que no se'l va treure ni un moment.

A la nit, havia arribat l'hora de la darrera vetllada de l'acampada i ningú tenia ganes d'anar-se'n per això vam intentar que fos un vespre meravellós per a tots; férem una gimcana en la qual quan superaven les proves els donàvem un tros de mapa. D'aquesta manera quan van juntar tots els trossos sortí el mapa del tresor.

En menys de dos minuts tots començaren a cercar-lo i quina no fou la seva cara quan el van trobar. Dins el bagul hi havia l'esquelet de la nit de por i el títol de pirateria de cadascun. Al mateix temps també els repartírem els mocadors tenyits i ... Què contents se'ls veia a tots!

L'endemà al matí ja ens n'havíem d'anar i podeu creure que no ens feia gaire gràcia. Anàrem a la platja i no tardaren gaire a arribar els pares i sí, els anyoràvem però haguéssim quedat una setmaneta més. Després ens vestírem tots amb la camiseta i el mocador i a dinar s'ha dit! I quin dinar! Menjàrem la deliciosa paella que ens havien fet els pares i després ... a recollir i fins l'any que ve!

Creim que l'acampada va sortir rodona i esperem que cada any puguem dir el mateix. Ara, tot un any fins a la propera acampada; tanta sort que encara ens queda l'esplai de cada dissabte.

AVALUACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA PERSONAL DELS MONITORS.

Es una manera de veure la vida, diuen que el passat és sempre millor que el present, i que és bastant mal de fer viure de records, però el que és ben cert és que només serem al·lots un pic a la vida. Viurem molts d'anys i serem homes i dones, la nostra etapa infantil quedarà enrera. A

l'esplai li podem estar agraïts per la nostra segona infància, allà son al·lots, no records.

A nosaltres, els monitors, veure els al·lots contents, entretinguts, interessats, innocents, ens fa sentir satisfets, donar-los el millor de nosaltres, ensenyar pel que som i feim. Els nins es fitxen en tots els detalls, som un poc mirall d'aquests al·lots i per això és molt important que tots els nostres moviments estiguin ben intencionats.

La nostra experiència com a membres de l'equip de monitors és molt bona. Sempre intentam dur-nos bé amb tota la gent del grup. Estem allà per una mateixa causa i ens hem d'estar agraïts, no com la majoria de joves o gent de la

nostra edat que quan més majors es fan més materialistes tornen, menys és el seu interès per les coses que duen una feina i que l'única recompensa és la satisfacció de cada un.

La participació que nosaltres duim a la vida intensa del grup d'esplai és completa, ja fa un grapat d'anys i sempre és una roda que mai s'atura; a l'estiu primer l'acampada, després els jocs de les festes de la Mare de Déu, per tornar començar amb el primer trimestre i seguir així fins arribar a l'estiu. Estem molt contents i esperam seguir així d'animats durant molt de temps.

AGRAÏMENTS

Volem agrair a tots els pares la seva col·laboració tant en l'acampada com en el transcurs d'aquest curs. També donam les gràcies a tota aquella gent que ens ha donat la seva confiança i d'una manera o d'una altra ha cregut en nosaltres.

L'E

BULLIT DE NOTÍCIES

JORNADA DE CIRC.

Aquest passat mes d'agost se va realitzar un taller de circ a la plaça de dalt, la responsable del qual va esser Maria Antònia Oliver. Hi va haver un grapat d'al·lots fent títres i demés jocs d'acrobàcia. Pareix esser que s'ho passaren d'allò més bé. Basta mirar la foto.

L'AJUNTAMENT DE MARIA VA VISITAR EL PRESIDENT MATAS.

El passat dimarts dia 27 d'agost, el batle i els regidors varen retre una visita al nou president del govern Jaume Matas, al Consolat de la mar. Pel que hem sentit, respecte a la visita, cap novetat, cap inversió. Es nota que els del govern ja s'han estret els cinturons com mana el cap de Madrid.

EL PP I L'ORNITOLOGIA.

Mirau per on, si l'ex-conseller de cultura Tomeu Vidal el baptiaren amb el nom de "busqueret", ara en Blai Bonet ha baptyat a en Jaume Matas com "el passerell" i tot això sense esmentar la quantitat de VOLTORS que hi ha per dins el partit. Ben aviat semblaran del GOB.

REUNIÓ DE BATLES AMB EL RCE MALLORCA.

El RCE Mallorca d'en Bartomeu Beltran ha encetat una campanya de màrqueting amb l'objectiu d'omplir el camp de futbol del Fortí de Ciutat. Una de les iniciatives que va tenir el club va esser convidar tots el batles de Mallorca a sopar per explicar-los el projecte de futur del Mallorca. Després de sopar, i ben sopats pel que sabem, es va fer entrega d'un carnet de soci a cada un dels batles assistents, el de Maria també hi era i ja té el seu carnet.

PUNTS VERMELLS, PENYES DEL MALLORCA.

Sembla que un dels altres objectius que té el RCE Mallorca és que la gent de la part forana vagi a Palma a veure el futbol. Per això han instal·lat a cada un dels pobles un "Punt Vermell", que ve a esser un punt de trobada d'animadors del Mallorca i pareix que de cada Punt Vermell sortirà un autocar de franc per poder anar al Lluís Sitjar. A Maria el punt vermell s'ha instal·lat al cafè de Ca's Xigaler, per si voleu més informació.

PUNT VERMELL-PUNT VERD.

Al nostre poble ja tenim Punt Vermell, això ha estat dit i fet, en canvi ja fa un grapat de mesos que esperam el Punt Verd i encara no arriba.

BÀSQUET INCA.

El Bàsquet Inca-Gràfiques Garcia, que enguany jugarà a la lliga LEB, una nova lliga professional a la que es permet tenir dos jugadors americans, i que la passada temporada va fer un bon paper a la lliga EBA, ha començat la campanya de captació de socis. Les quotes són: soci numerari, 13.000 pts, majors de 65 anys i menors de 18 anys, 9.000, menors de 14 anys, 2.000. Els preus de les entrades serà de 1.300 pts., els majors de 65 anys i menors de 18 anys, 900 i els menors de 14 anys 300.

ABC ES QUERELLA CONTRA L'ESTEL DE MALLORCA.

Luís María Ansón, director del diari madrileny ABC, ha interposat una demanda a L'Estel de Mallorca per un article que va publicar el passat 15 de gener, l'autor del qual és en Josep Palou. Ansón demana 15 milions de pessetes per "intromisión ilegítima en el honor".

Luís María Ansón és el director de l'ABC des de fa 13 anys, és el responsable de totes les campanyes contra el català que sorgeixen de Madrid, va esser l'impulsor de la plataforma contrària a Cristòfol Soler.

Ansón va dir de Cristòfol Soler, (ABC 18-XII-95): "Soler ofende la identidad de Baleares al plegarse al pancatalanismo de Pujol... está promoviendo una política integrista y totalitaria de inmersión lingüística en favor del catalán y en detrimento del castellano y el mallorquín... la estupidez integral es una de las vías posibles para hacerse famoso... El presidente balear ha alcanzado el cénit de la indigencia cultural".

Aquesta demanda ha servit per saber el preu de l'honor d'en Luis María Ansón: 15 milions. Des d'aquestes planes donam suport, una altra vegada, als companys de l'Estel i particularment a en Josep Palou. Sort i endavant les atxes.

BULLIT DE NOTÍCIES

QUE DEIA EL FAMÓS ARTICLE D'EN JOSEP PALOU

L'article mencionat es va publicar el passat 15 de gener. No el reproduïrem en totalitat, només trossos. Aquí el teniu:

"Nazi, genocida, xenòfob, fatxa, lleteret de barriada, pinxo, bunyol, capbuit, tocacampanes, trullós,... paparra, enclaudor de mandrils, arpellot, annerot, burotenc, tral·larel,... gadella de camell, aligot, foraster, bàmbol, figa, estimbor, merda de ca bord,... mosca vironera, moniato, perdonavides, torrat, borratxo, ase, farsant, bony, bujarró, carabassenc, gorà,... mosca d'ase, carabassot, llefardós, aturat, colló integral, espanyol i director de l'ABC".

Tampoc no hi ha per tant, no ho trobau?.

MOGUDA A LA SOCIETAT DE CAÇADORS.

Aquestes darreres setmanes hi ha hagut trull a la societat de caçadors "Sa Guàtlera". Segons sembla, el president va voler retardar una setmana l'inici de la caça de la guàtlera perquè encara no estava "cosetxat", però un grup d'una vintena de caçadors no hi estaren d'acord i anaren a caçar el dia que s'obrí la veda, sense fer cas a les ordres del president, per aquest motiu el president va presentar la dimissió. Ara s'ha format una junta gestora i estan esperant eleccions per triar una nova directiva.

TORNA ANAR D'AIGUA

Després de molt de temps sense caure una gota d'aigua, exactament des del dia 26 de juny, en torna a caure a voler en punts determinats de Mallorca. Això ha fet que es torni posar en marxa el PREVIMET, programa que intenta posar en alerta i avisar de les possibles tormentes que puguin caure sobre Mallorca.

Sobre Maria ha plogut molt bé i des del dia 22 d'agost hem recollit 39 litres d'aigua, encara que aquesta quantitat pot variar bastant segons la zona on s'ha observat.

ARA VA DE FESTES.

Sabeu que les festes d'aquest any estan pressupostades amb uns 2'5 milions de pessetes. Tornau a mirar el programa i sumau.

Enguany pareix esser que no hi ha focs artificials, costen massa i no estam per gastar doblers. A més encara no s'han pagat els de l'any passat.

Maria es mereix un premi a la imaginació per saber organitzar tantes varietats distintes d'enfrontaments de futbol, futbol·let, futbol·sala i futbol.

Ja fa un grapat d'anys que l'ajuntament no convoca el concurs per il·lustrar el programa de festes, com s'adjudica això?.

Com pot esser que l'ajuntament dediqui les festes als 160 anys d'independència municipal de Santa Margalida i no hi hagi cap acte per celebrar-ho?

Malgrat tot, les festes són les festes, que les passeu de la millor manera possible. MOLTS D'ANYS I BONS.

L'AJUNTAMENT PAGA ACERES DE QUASI MIG MILIÓ.

Ja ho sabeu, si heu de fer una acera nova o voleu arreglar la que teniu, cap problema. Vos adreçau a la Casa de la Vila i demanau que voleu fer una millora a la vostra acera, l'Ajuntament s'encarregarà de fer-vos arribar el material o vos pagarà la factura del que vos hagi costat. Per mostra teniu l'acera de l'entrada de Maria, davant l'escola de baix, una acera que ha costat quasi mig milió de material i l'Ajuntament ho ha pagat, això si, és de marbre. Si no l'heu vista la podeu observar a la fotografia que reproduïm. I això que no hi ha un puta duro!.

FIRA D'OCASIÓ.

Enguany se suposa que hi tornarà haver fira d'ocasió, el darrer diumenge de setembre. Al tancament d'aquesta revista encara no en sabem res de res i quan surti el proper número ja s'haurà celebrat. Esperem que no plogui i torni esser un èxit com els anys anteriors.

DEMOGRAFIA

JA L'HAN FETA:

En Miquel Carbonell Gelabert i na Maria Ferriol Mas que es casaren el passat dia 10 d'agost a l'església parroquial de Maria de la Salut.

Que el vostre amor no acabi mai.

PUNTUALITZACIONS A L'ARTICLE D'ENRIC POZO

Al passat número de fent Carrerany publicàvem un article d'E. Pozo que criticava l'actitud de la nostra revista de subscriure l'acord de l'Associació de la Premsa Forana amb la Presidència del Govern Balear, en el qual s'estableixen les condicions per rebre les subvencions per part de les revistes que formen l'esmentada associació.

Voldríem manifestar quines són les raons que ens han duit a participar en aquest acord, perquè creim que el fet d'haver-hi participat no suposa de cap manera haver-nos venut per un plat de lleties.

1) L'acord va ser signat per l'Associació de la Premsa Forana i no per cada una de les revistes individualment.

2) El compromís d'incloure a les pàgines de la revista publicitat procedent del Govern afecta només a campanyes institucionals.

3) El fet d'acceptar una petita subvenció d'una institució pública no implica de cap manera la necessitat d'haver d'estar d'acord amb la línia política de qui té el poder en aquesta institució. Això és el que hauria de ser i hauríem d'habituar-nos a distingir clarament entre el que són les institucions democràtiques com a tals i la tendència política de qui té el poder en un moment determinat. Si no tenguéssim present aquesta distinció resultaria que cada una de les entitats culturals (o esportives o socials en general) s'haurien d'identificar amb la línia política de cada una de les institucions que les donen suport econòmic. Dissortadament hi ha Consellers i Batles que miren més la tendència ideològica de qui demana subvencions que la qualitat de les activitats que duen a terme i creim que aquesta és una actitud censurable. Des de Fent Carrerany estam ben convençuts que rebre 50.000 pesetes de la Conselleria de Cultura o de l'Ajuntament de Maria (en cas que en rebéssim cap procedent d'aquesta institució) no ens fermaria en absolut les mans a l'hora de continuar amb la nostra feina.

4) Pel que fa a l'aspecte de defensa de la llengua i la cultura catalanes Fent Carrerany segueix la mateixa línia des de la seva aparició i amb subvencions o sense subvencions tenim les coses prou clares per no fer-ne un problema.

El Consell de Redacció

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	525002
FAX	525194
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)	525594
APOTECARIA	525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)	...
...	525083
ESCOLA DE BAIX	525252
CA SES MONGES	525144
LOCAL TERCERA EDAT	525564
PARRÒQUIA	525033
GESA INCA: AVARIES	880077
BOMBERS	085
AMBULATORI D'INCA	502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA	061
SON DURETA (Centraleta)	175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)	502850
AMBULÀNCIES	200362
RECAPTACIÓ DE TRIBUTS	
DE LA CAIB (Inca)	505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA	
(Inca)	505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dimarts, dijous i divendres: de 18 a 20 hores.

Dimecres: de 17 a 20 hores.

Dissabtes: de 10 a 13 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 7'30 i 15 hores.

Sortides Palma: 13 i 19 hores.

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

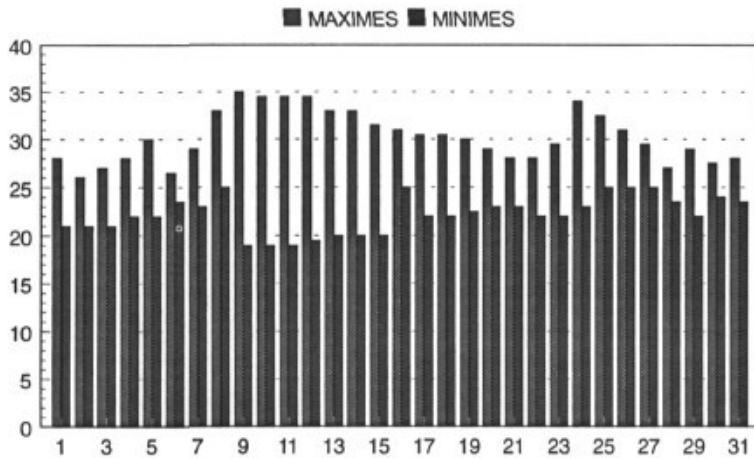
PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al 855043

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al 520292

- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al 236624

El temps MES DE JULIOL

PLUVIOMETRIA Temperatura Màxima
35 °C (Dia 9)

Durant el mes de
Juliol no ha plogut
gens.

Temperatura Mínima
19 °C (Dies 9 i 10)

Temperatura Mitjana
26'2 °C

TOTAL: 0 LITRES Mitjana Màximes
29'9 °C

Mitjana Mínimes
22'5 °C

HISTÒRIA DELS EMPELTS

La història conta que fou Saturn el que va ensenyar als homes l'art de fer empelts però es creu que fou l'atzar el que va fer que dues branques molt prop una d'altra es van juntar d'una forma totalment natural i que posteriorment la curiositat humana es va encarregar de continuar-ho fent.

Pareix ser que hi ha evidències de tals pràctiques per part dels fenicis i egipcis i alguns llibres xinesos (5000-6000 a.J.) parlen dels empelts com una pràctica molt corrent. Alguns escriptors llatins com Catón, Varrón i Columella en parlen en els seus escrits i amb un cert coneixement de causa.

Altres autors (Crescenzi en el segle XIV; Gallo, Davanzati, Sodesini, Nicosia en els segles XV y XVI) van escriure sobre els empelts sense cap tipus de motivacions científiques a partir de dades dels escriptors llatins.

Potser gràcies a la malaltia de la fil·loxera (*Phylloxera vastatrix*), insecte que a la meitat del segle passat anava fent malbé les arrels de les vinyes, els empelts es van emprar més sovint i amb més èxit ja que mitjançant aquest procediment les arrels de les vinyes d'origen americà empeltades oferien d'aquesta manera una resistència més notable a la fil·loxera. El camp vitícola en va ser el gran afavorit.

L'empelt d'esclatxa o esquerdada amb dues pues, va ser utilitzat al 1850 a Itàlia. A altres països com a França aquest mètode era utilitzat per avançar la maduració de certes varietats, per rejuvenir les plantes dèbils i per substituir aquelles varietats amb problemes de malalties (l'oidium, cendrada) per altres molt més resistents.

Fou G. Bazille cap al 1870 el que va empeltar ceps (vinyes) sobre plantes resistents. Primerament es van utilitzar ceps de Canadà (del gènere *Parthenocissus*) sense

Empelt de vinya europea sobre cep americà (R. Folch)

obtenir resultats massa positius però el més important va ser que va servir com a punt de partida i pràctica generalitzada dels empelts i fruit de tot aquest procés avui dia ho podem veure a les diferents varietats de ceps per productors de vi, rem de taula o en panses. Tot el món n'ha sortit guanyant d'aquesta pràctica.

No voldria acabar sense citar una definició del que és un empelt segons L. Noisette (1830), tret del seu llibre **Tractat complet dels empelts** :

<< L'empelt no és altra cosa que una planta que en lloc de néixer de la terra i d'absorbir els líquids nutritius per les arrels, està localitzada sobre un subjecte a partir del qual absorbeix els líquids nutritius, relacionant els seus vasos sucosos amb el subjecte >>

Pere Crespi

PREGÓ DE FESTES DE LA MARE DÉU DE LA SALUT - 1995

Bon vespre a tothom.

En primer lloc, he d'agrair a l'Ajuntament de Maria, al poble de Maria, haver pensat amb en Joan per fer aquest pregó de festes.

No crec esser de cap de les maneres la persona adequada però, ja que hi som, ho intentaré fer de la millor manera que pugui.

Fa menys d'un mes que el Sr. Batle, En Rafel Oliver, em va telefonar a Alaior (Menorca) on estava passant les vacances per comunicar-me que m'havien elegit com a pregoner d'aquestes festes de Maria de l'any 1995.

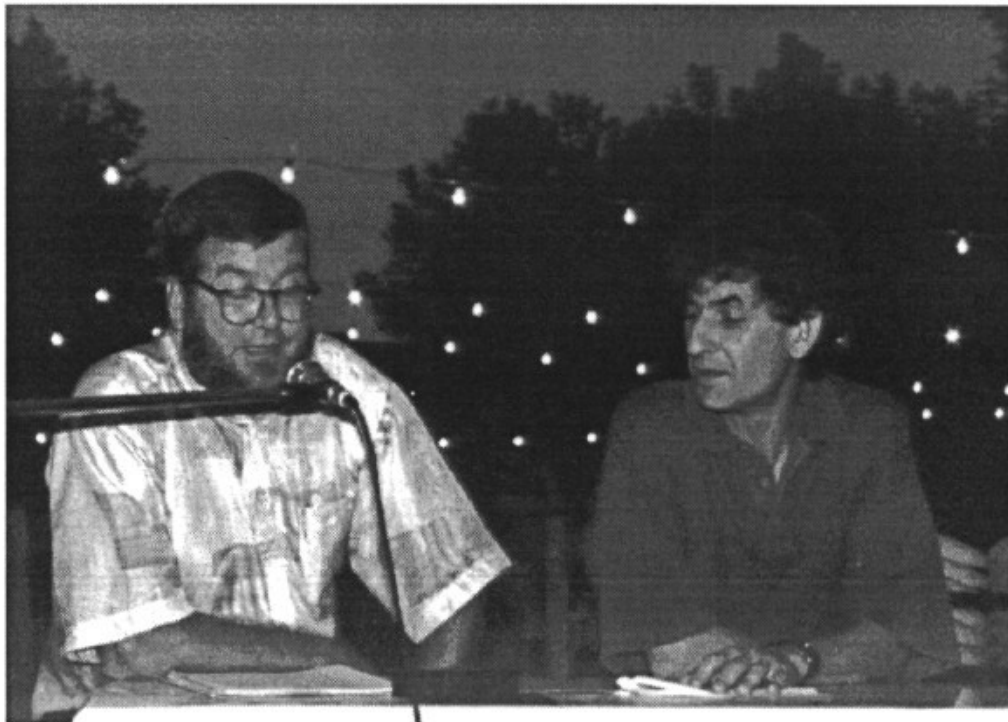
No sabia el que dir i la meua primera resposta va esser negativa, de dubte. Jo no som una persona per fer aquestes coses.

Després de la seva insistència vaig pensar que al cap i a la fi, ara fa uns vint anys que vaig esser mestre d'aquest poble del Pla de Mallorca nomenat Maria. I que avui, després de vint anys, encara se'n recordin, vol dir que hi ha un cert lligam, un record que perdura després de tots aquests anys passats.

I vaig pensar que havia de venir, que no podia dir no a la petició de l'Ajuntament i així és com avui estic aquí, a dalt del catafalc de la Plaça des Pou amb tots vosaltres per obrir, amb les meves paraules, les festes d'aquest any.

Jo sí sé el que pens, jo sí sé el que vaig fer i aprendre en aquest poble i sé també que no he deixat mai de pensar-hi i han resultat bastantes les vegades que he tornat a Maria per visitar als qui foren companys de feina: Na Bel i En Magí, a can Jordi Ramis on dinava cada dia durant el primer any, a Ca Ses Colletes, a Ca Madò Maria, veïnada del carrer Femenia on vaig tenir la meua casa i tants d'altres ex-alumnes i amics amb els qui vaig treballar durant aquests pocs anys d'estància a Maria. Si no estàs tan lluny de Ciutat molt segur m'hagués quedat.

I recordant, he de retreure la feina feta com a mestre d'aquest poble, la il·lusió dels meus primers anys com a professor i la dedicació que vaig tenir pels alumnes i l'escola, fent i publicant amb els nins/es i companys uns treballs que avui entre altres coses utilitzaré i exposaré davant vosaltres, són:

a) La Geografia i Història de Maria de la Salut i Ariany.

b) El recull de gloses de Maria i Ariany, on hi ha un apartat dedicat a l'Amo En Nadal Ferriol i

c) La revista "Escola", que sortia periòdicament donant notícies del Col·legi i del poble.

Record a més les excursions, l'inici d'un club d'esplai, els jocs, les festes de fi de curs, les ballades i cantades amb l'Amo En Xesc de Son Cloquis, els vespres ran de la foganya.

Són records que, després de vint anys, encara perduren en mi. Crec que també amb els qui com a companys, amics i alumnes,... vàrem conviure durant aquells temps.

Així començava la introducció del llibre d'història de Maria i Ariany:

"En el quadrant Nord-Est de l'Illa de Mallorca, en la zona anomenada "Es Pla de Mallorca", lluny de carreteres principals i envoltats pel marró de la terra, el verd dels arbres i hortalisses, el groc dels cereals, trobam a damunt dos turons els pobles de Maria i Ariany.

En arribar en aquests pobles, sempre som rebuts pel caminar pausat i cansat d'una mula i el seu carro, el trepitjar del tractor amb els seus estris, el parlar de l'agricultor.

Per veïnats tenen pobles com Sineu, Petra, Santa Margalida, Muro i Sa Pobla.

Importància? Tot té la seva, estar on estan, esser el que són, viure com viuen, tenir el que tenen.

Dos pobles de Mallorca: Maria de la Salut i Ariany."

Maria no és un poble de fa poc, Maria du molta història, des de la Conquesta i el repartiment molts personatges han passat per aquesta Alqueria.

L'any 1897 l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria va explicar així la seva entrada al poble:

"Aquí i allà van apareixent cases de pagès i camps envoltats de parets. Per la dreta s'entreveu Maria, enfilada dalt d'un puig envoltat d'alguns molins de vent, amb la seva església i una fila de fosques cases.

L'església de Maria antigament fou un petit oratori originari possiblement dels primers temps de la conquesta, a la plaça en la que actualment està construïda l'església, a dintre d'una paret, davall d'un arbre, es va trobar la imatge de Nostra Senyora de la Salut.

L'oratori públic fou engrandit en moltes ocasions a causa de l'augment de la població i per darrera vegada, l'any 1856. L'any 1876 s'acabà la porta principal on es troba el nínxol de la Verge de la Salut.

A l'esquerra s'aixeca la torre. A l'interior hi ha sis capelles laterals a cada costat. D'aquestes, la més nova i hermosa és la dedicada a la Verge del Carme.

Per damunt l'altar major es troba la imatge de Nostre Senyora de la Salut, col·locada en una cavitat o nínxol ricament guarnit."

El cançoner popular glosa així el nom de Maria:

En sentir cridar es nom teu,
es meu cor ja té alegria
basta que sies Maria
nom de la Mare de Déu.

Tant m'agrada aquest nom teu
que un hortet me semblaria
tens es nom més dolç: Maria,
nom de la Mare de Déu.

Reina del cel sobirana
arca del Nou Testament,
dau-mos un coneixement
del vostre gran naixement
que ha vingut amb tanta fama,
que vós sou el fonament
d'aquest puig, nostra muntanya.

A vint-i-un Sant Mateu
a vint-i-nou Miquel sia:
a vuit de setembre féu
es naixement de Maria.

La Verge de la Salut
tenim per Patrona aquí
mengem pa i beguem vi
i visquem amb quietud.

També el nostre poeta i escriptor Alexandre

Ballester, escriu així damunt el nom i el poble de Maria:

"Dolçament afectuós és el nom de Maria. Nom lligat amb oracions primeres, amb salves i lletanies. Nom de dona, de Mare, de Verge.

Nom d'amor, de gloses i cançons. Nom d'un redol de terra mallorquina. Nom d'una terra blatera.

Camps de blat. L'espiga, germana de l'altra espiga i tan distinta de l'altra i totes tan diferents i tan iguals. La multiplicitat de la multiplicitat cobreix els camps del terme de Maria de la Salut, com allargassades onades d'or madur.

Plànols de blaterers, perspectives de farinera. A l'hora de les messes el tendre vocabulari de les espigues es torna oració reflexiva i es transforma en oració transitiva a l'instant de les messes.

L'aire dels molins farceix amb un argentat polsim olor densa de farina i urgència de llevat, privilegi del blat per a convertir-se en pa. És la transmutació, a la pedra molinera, altar circular, del vegetal en aliment.

Maria, tal com es coneix, és Maria de la Salut, sorgida de la pròpia independència municipal el dia de la Mare de Déu d'Agost de 1836. Herència de les alqueries de Montblanc, Maria, Roqueta i Deulosal. Gresols de consciència de poble i al mig, una talla captivadora de devocions i de tradicions: Nostra Senyora de la Salut.

Tendra és la imatge, tendre és el nom."

(Paraules de N'Alexandre Ballester)

El naixement de Maria, anomenada Mare de Déu de Setembre o també Mare de Déu dels Missatges, sol esser la festa que deim i recordam com la de les Mares de Déus trobades, títol que llegendes populars i cròniques atribueixen a les antigues imatges de Maria, l'origen de les quals no era recordat, com són: les de Lluc, Lloseta, Costitx,... i també la de Maria de la Salut.

Com a poble de la pagesia he d'incidir en el títol de Maria com a Mare de Déu dels Missatges a diferència de la Mare de Déu de la Salut, com la coneixem ara, ja que aquella titolació ara no té cap sentit.

Actualment les possessions ja no tenen missatges i si en tenen, les condicions no són les mateixes que tenien a principi d'aquest segle.

Els missatges eren homes que es llogaven a una possessió per ajudar a l'amo a fer les feines del camp i deien que estar llogats anava bé, ja que tot els hi sortia net: anaven mantenguts durant tot l'any, el vestit era barat i guanyaven una soldada de 36 duros, mentre la dona cuidava dels infants i de la casa.

Era el dia 8 de setembre, dia de la Mare de Déu, quan s'acabava el contracte o arrendament d'aquests missatges i l'inici d'un nou contracte.

En aquest moment, inici de l'any de feina per l'arrendament d'aquests homes, es posaven d'acord de la soldada que guanyarien de Mare de Déu a Mare de Déu.

Era el dia de la festa, el dia de la Mare de Déu dels Missatges.

Maria, com altres pobles de l'illa de Mallorca, era pobre i el camp no donava molt de sí. Normalment la gent menjava llegums cuinades durant tot l'any i el menjar de cada dia era poc, repetitiu i rutinari, sempre es menjava el mateix.

En el segle passat i durant aquests dies de la festa de la Verge de la Salut s'aixecava a damunt del campanar "SA BANDERA DELS FIDEUS". Era tot un símbol de festa pel poble.

Pensem que sols per les festes i principalment per

la festa de la Patrona, es provava la sopa de pasta i d'arròs. (Aquestes categories en el menjar i també en el vestir s'han mantingut fins fa uns 25-30 anys).

Vuit dies abans de la festa (podria ser el dia 1 de setembre, tal dia com avui) voltaven i repicaven les campanes de l'església i s'hissava la bandera a dalt del campanar simbolitzant l'inici de les festes.

Els al·lots no aturaven de cridar i de saludar aquell esdeveniment cridant pels carrers: "SA BANDERA DES FIDEUS!" o "SA BANDERA QUE FA FIDEUS!" (Què un tros de pedaç donàs tanta alegria!!)

Aquells dies de festa les faves, mongetes, llenties i ciurons quedaven a segon terme i serien els fideus i l'arròs el que hi hauria damunt la taula.

Avui no pensam ja amb "LA BANDERA QUE FA FIDEUS" ni en la Mare de Déu dels Missatges. Les festes de Maria han canviat amb el temps, encara que en el fons es vulgui sempre recordar les arrels: amb els jocs pels

infants, amb les ballades, amb les tradicions, amb les gloses, amb les xirimies,...

L'amo En Miquel Nadal, ara fa més de vint anys, va glossar les festes de la Mare de Déu a dintre de l'Argument que se li encarregà per Sant Antoni. Diuen així:

Per ses festes patronals
poca cosa hi ha que dir
res més podem afegir,
quasi sempre són iguals;
que amb augment i no en mal
vagin, si ho podem dir.

Es gegants i xirimies
passacarrers varen fer,
pal ensabonat varen fer
carreres per nins i nines,
altres proeses distintes
sa totalitat no la sé.

Aquestes gloses estan recollides en el llibret publicat l'any 1978 per l'escola i recollides pels alumnes de Segona Etapa.

Aquí i ara, no en vull oblidar de l'amo en Nadal, que devers l'any 1969 va perdre la vista i durant la seva vida es va dedicar a glossar:

Si vols sebre moltes coses
de Maria i Sa Raval
ves a l'amo En Nadal
i et contarà moltes coses.

Un de tants glosats publicat en aquest llibret que parlava al principi pot tenir relació amb la festa, amb la bulla, amb la disbauxa.

Els nostres avantpassats també tenien un sentit humorístic i satíric.

Es recordar velles cançons són:
ELS MANAMENTS NOUS
El primer és aixecar-se d'hora
i berenar dematí
i pegar fort en es vi
i llavors atupar sa dona.

El segon és menjar
molt i espesses vegades
bones coques amb tallades
i sa dona que miri enllà.

El tercer és robar doblers
sobrassades i també pa
i en anar a confessar
no dir res en es confès.

El quart, anar a sa taverna
i aplegar molts de gats
i fer molts de desbarats

a davant sa gent externa.

El quint és confessar
cada catorze anys un pic
i jugar tota sa nit
i en de dia flastomar.

Això són els manaments
que tots s'enclouen en tres:
menjar molt i no fer res
i guardar els mals pensaments.

Les festes són un moment de retrobar-se, de convivència entre familiars, amics i veïnats,...

Pensem que eren els anys 70 quan Maria es va buidar. Les feines del camp no donaven de sí i el turisme i la construcció foren el reclam de la joventut que no li agradava el camp, ni estar enterrat a dintre d'un poble pagès i anaren a Ciutat i a la costa a cercar feina. Maria es va buidar.

La vida ha canviat, els fills ja no segueixen el mateix ofici dels seus pares i les tendes, negocis i camps no van de pares a fills, com era costum. D'aquesta manera es perd la tradició, es perd la història familiar.

La joventut romp amb la família, amb les velles costums. L'autoritat dels pares s'ha perdut. Es critica i es discuteix. L'escola i l'educació han canviat; es fan coses estranyes. Ja no s'ensenya com abans i els mestres, cabells llargs, barbes i sense corbata, els hi donen un mal exemple. Els donen massa confiança i així surten els nins de revolucionaris i contestataris.

I es clar que no vulguin quedar a Maria, el poble resulta petit. La televisió els hi mostra coses que mai haguéssim pensat i han deixat entrar certes coses modernes i noves; invents i millores que el que fan és deseducar:

Maria ja no és Maria
Maria ja és ciutat.
Han posat electricitat
camió i drogueria.

Tota aquesta problemàtica ha estat glosada en el mateix argument que per Sant Antoni de fa més de vint anys va presentar l'amo En Miquel Nadal:

Una rumba a ses fadrines
ara hem de fer ballar
perquè no volen estar
a ses ordres i són nines:
pels pares són bromes tristes
no poder-les dominar.

Elles se'n volen anar
sense son pare i sa mare

i no pensen tal vegada
que mal resultat pot dar,
qui amb so foc vol jugar
s'exposa a una cremada.

Aquests modos de vestir
són desastres lo que s'usa
crec bé que no s'ha temuda
es paper que en sortir fa,
una llarga vol anar
i s'altra quasi desnua.

Se'n van pes mig des carrer
amb un jove acompanyades
fan unes coses més rares
que no miren si està bé.
Un poc de culpa diré
tenen es pares i mares.

S'homo volen imitar
amb es calçar i vestir
moltes volen enmagrir
i sa fam les desespera.
Es davants i sa panera
qui en té les ha de sofrir.

Se'n van sense cabassades
ni llongues ni cabassó
a ningú tenen temor
com ses cabres mal criades,
no tenen escorrejades
ni verga, ni bastó.

Anau d'aquí cap allà
de nit com es sebel·lins
a dins es cap duen grins,
la majoria n'hi ha.
I quan s'hauran de casar
ja seran vells i rutins.

Entre melena i barbó
n'hi ha que duen viatge,
si suen arriba a fer pasta
treballant dins sa polsora
quan s'han fet nets amb sabó
canvien de personatge.

En tocar s'Estiu, anau,
joves, tots d'estrangeres
i a mi em deixau ses petreres
totes soles molts de pics;
no trobau raro, vos dic
si amb externs han d'anar elles?

Ara, i d'això ja fa uns anys, tota aquesta joventut que havia partit, ara no tan jove, retorna al poble, però el poble no pot generar nous llocs de feina ni assumir a la gent que retorna.

Vénen els caps de setmana i per les festes i és en aquests dies quan Maria rebull de persones conegudes i desconegudes que atretes per la festa acudeixen i retornen al seu origen, tornant omplir les cases dels seus pares i avantpassats.

Hi ha necessitat de tornar a les arrels que deixaren, hi ha necessitat de tornar a l'entorn natural que dona Maria i que no dona Ciutat ni el turisme.

I aquesta gent, molts dels quals vos sentiü ara al·ludits, voleu que els vostres fills tenguin un contacte amb aquest entorn natural i de poble que és part de la història particular de cada un de vosaltres.

I retornau a Maria que per la festa de la Patrona i els caps de setmana queda plena.

I és que encara ara podem veure els carros pels carrers, ja pocs, i els animals, encara ara podem jugar pels carrers i anar a collir figues i melons i vetlar fins tard sense perills,... i per això retornau.

Avui són dies de festa, de renou, de bulla, de convivència, de records, de trobada, d'acceptació, de reconeixement, de compartir,...

Són dies de retornar, de recordar, de reviuere, de reflexió,...

Familiars, veïnats, amics, ciutadans, coneguts i desconeguts,... tots s'enrevolten al voltant de la festa.

La festa dels missatges.

La festa de les maresdeus trobades.

La festa de la bandera que dona fideus.

La festa de la Verge de la Salut.

La festa de la Mare de Déu.

La festa de Maria.

"Gaudir d'unes festes significa participar i col·laborar d'una forma altruista i plena d'il·lusió.

Les nostres festes de la Mare de Déu tenen una altra fita prou rellevant que és tornar veure aquells amics, familiars,... amb els quals sovint no podem compartir les nostres preocupacions i alegries.

Desitgem que aquestes festes siguin font de nous vincles per continuar fent poble. Facem possible que les festes de la Mare de Déu, les poguem recordar com ho feien els nostres avantpassats, com a moments inoblidables que s'esperaven amb il·lusió i ansietat" (Aquestes són les paraules de salutació que el vostre batle Rafel Oliver ha escrit en el programa de festes).

I ara ja

Vull acabar es pregó donant obertes ses Festes glosant com glosador i així recordar als mestres que de Maria em donaren l'estimació per la terra, pels costums, la tradició per la festa de la Verge.

BONES FESTES PER TOTHOM!!

Maria de la Salut, 1 de setembre de 1995.

Joan Sans Mercadal

Aquest és l'aspecte que ofereix el local de la Tercera Edat acabades les obres de l'ampliació que s'ha duit a terme. Es té previst inaugurar-la durant les festes patronals

AJUNTAMENT DE MARIA: ACTA DEL PLE DEL DIA 3 AGOST 1996.

Hi assisteixen tots els regidors manco D. JOAN CARBONELL MATAS que excusa la seva assistència.

PRIMER.- LECTURA I APROVACIÓ, SI S'ESCAU, DE L'ACTA DEL PLE ANTERIOR.-

Demanat per l'Alcalde si hi ha observacions a l'esborrany de l'Acta anterior, la resposta és negativa pel que, per unanimitat, queda aprovada.

SEGON.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A LA SOL·LICITUD D'IMMEDIATA DIMISSIÓ DEL SR. EN GABRIEL CAÑELLAS FONTS COM A PARLAMENTARI, ENCORATJANT AL PARTIT POPULAR PER TAL DE QUE PRENGUI LES MESURES DISCIPLINÀRIES CORRESPONENTS.-

Explicat pel Sr. Batle el contingut de la proposta, el Sr. Mestre diu que ell va escoltar les declaracions, dins el context en què es van produir, no eren tan fortes com pugui parèixer analitzades aïlladament.

Que el Sr. Cañellas va obrar erradament, però no sempre que un polític obri la boca se l'ha de criticar.

Sotmesa la proposta a votació, s'APROVA per MAJORIA SIMPLE de quatre vots a favor (Sr. Quetglas, Sres. Torelló i Bergas Frau i l'Alcalde, Sr. Oliver), un vot en contra (Sra. Castelló) i tres abstencions (Srs. Torrens, Mulet i Mestre). Amb la puntualització per part dels Srs. Torrens i Mulet de que la causa de la seva abstenció està en que aquestes coses no s'han de votar perquè ni tan sols s'haurien de pujar al Ple de la Corporació.

TERCER.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA DE MANIFESTACIÓ DE PREOCUPACIÓ DAVANT LA PARÀLISI DEL PLA DE PAU DE LES NACIONS UNIDES PEL SÀHARA OCCIDENTAL, SUPORT AL POBLE SAHARIÀ EN LA MANCA D'ACCIÓ RIGOROSA AMB LA PREOCUPACIÓ PER TAL MOTIU, ADREÇANT-SE AL GOVERN DE L'ESTAT EN DEMANDA D'ACTUACIÓ DECIDIDA I DEMÉS PRONUNCIAMENTS QUE SIGUIN ADIENTS.-

S'exposa per part del Sr. Alcalde el contingut de la proposta i, immediatament, es sotmet a votació i S'APROVA per MAJORIA ABSOLUTA: Cinc vots a favor (Srs. Quetglas, Mulet i Mestre, Sres. Bergas i Torelló i l'Alcalde, Sr. Oliver) i dues abstencions (Sr. Torrens i Sra. Castelló).

QUART.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA DE REMETRE A LA C.I.U.M. SOL·LICITUD PER A LA DECLARACIÓ D'INTERÈS SOCIAL DEL PROJECTE DE LÍNIA DE BAIXA TENSIÓ PER A L'ATENCIÓ DE LA SOL·LICITUD D'ENERGIA ELÈCTRICA DE LA PARCEL·LA 309 DEL POL. 4 DES DE CT HARINERA GUAL, PROMOÏT PER ONOFRE SUREDA RIBAS.-

Com en la passada votació, el Sr. Mestre manifesta que pel vincle que l'uneix amb la persona sol·licitant, no desitja intervenir en el debat i votació del tema i fa l'oferiment de, si ho troben adient els altres regidors, abandonar la Sala. Els regidors li contesten que agraeixen la seva posició en favor de la imparcialitat, però que no cal.

Sotmès a votació, S'APROVA per MAJORIA ABSOLUTA de set vots a favor (Srs. Quetglas, Mulet i Torrens, Sres. Torelló, Bergas i Castelló i l'Alcalde, Sr. Oliver). El Sr. Mestre, pels motius abans exposats, no participa en la votació lo que, de conformitat amb la legislació vigent, s'ha de comptar com abstenció.

CINQUÈ.- Es passa seguidament a debatre per separat les mocions presentades pel Grup Municipal Independents de Maria i a sol·licitud del Sr. Mestre i amb l'acord de tots els assistents, es passen a debatre les mocions per l'ordre distint al que figura en l'ordre del dia de la convocatòria per tal d'aconseguir millor claredat i coherència dialèctica.

Així doncs inicialment passa a ser debatuda la MOCIÓ DE REPROVACIÓ DE LA PUBLICACIÓ DEL Nº 5 "DE PINTE EN AMPLE". En la convocatòria de la Sessió figurava com a punt vuitè de l'ordre del dia.

El Sr. Mestre, a manera d'entrada i fent constar que aquesta exposició és comú a totes les mocions presentades, explica que en aquests moments ignora si la publicació "De Pinte en Ample" ha estat finalment repartida, però que, en qualsevol cas, l'Ajuntament tornava a xerrar del tema de l'IVA. Que ell ja va exposar la seva opinió en torn a l'esmentat tema, però que ara sorgeix una qüestió nova com és emprar una revista municipal per a donar explicacions sobre la matèria. Que si existeix una publicació a càrrec de l'Ajuntament ell hi vol participar per tal de que sigui una publicació de caràcter imparcial i per això presenta una moció demanant la reprovació als responsables.

Per part del Sr. Mulet s'explica que aquí només es diu el que es vol, perquè hi ha una factura del Sr. Pradel que no consta com a despesa d'aplaçament del pagament de les quantitats que duen causa del tema de l'IVA.

El Sr. Oliver contesta al Sr. Mulet que la factura no s'ha de pagar perquè al Sr. Pradel se li va consultar el tema i les gestions van ser negatives, oferint la possibilitat de xerrar amb el Sr. N'Antoni Alorda, en aquells moments, Secretari-Interventor de la Corporació.

El mateix Sr. Oliver contesta al Sr. Mestre dient que li estranya que xerri d'objectivitat sent un dels responsables de la publicació de la revista "Fent Carrerany".

El Sr. Mestre contesta que "Fent Carrerany" és una publicació de caràcter privat, mentre que "De Pinte en Ample" es fa amb doblers públics. Acte seguit el Sr. Mestre manifesta que en unes afirmacions de l'any 1992 el Sr. Oliver s'havia compromès a donar participació als Grups Polítics en la publicació.

El Sr. Oliver diu que l'oposició no ha participat en les Jornades tot i haver estat convidada.

El Sr. Mestre diu que ell no va rebre res per escrit.

La Sra. Bergas Frau intervé i diu que ella va convidar al Sr. Mestre a participar i que no creu que tot s'hagi de fer per escrit ja que basta de paraula si les coses es fan amb bona intenció.

Intervé la Sra. Torelló dient que fa quatre anys van dir que la participació al "De Pinte en Ample" estava oberta a qui volgués i que es manté oberta i no fa falta anar cada vegada darrera ningú.

El Sr. Mestre respon que ell no pot saber quan sortirà un nou exemplar de la publicació.

La Sra. Torelló li diu que ho pot demanar.

El Sr. Mestre diu que ara fa un any que no sortia i que ell no ho pot endevinar quan sortirà.

Sotmesa a votació la moció de reprovació, és **REBUTJADA** per quatre vots en contra, del Sr. Quetglas, les Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver i quatre vots a favor dels Srs. Mestre, Torrens i Mulet i la Sra. Castelló; decideix el vot de qualitat del Sr. Alcalde.

SISÈ.- En segon lloc es passa a debatre la MOCIÓ DEL GRUP MUNICIPAL INDEPENDENTS DE MARIA PER A LA REPROVACIÓ DELS RESPONSABLES DE L'OPERACIÓ REALITZADA PER A ACONSEGUIR LIQUIDESA FORA DEL PRESSUPOST MUNICIPAL LIQUIDANT INDEGUDAMENT 22.077.653 PESSETES D'IVA. En l'ordre del dia figurava com a punt 9è.

El Sr. Mestre inicia la seva exposició demanant el nom de la "llumbrera" que va dir a l'Ajuntament que existia la possibilitat de recuperar l'IVA i com ho va fer.

El Sr. Oliver diu que el Sr. Mestre ja sap de sobra com es va produir el tema i que ja ho han dit; que fou Antoni Alorda i que ja no és necessari tornar-ho a explicar. Que pensaren que aniria bé i que fins i tot hi ha anat. Que van fer la sol·licitud de devolució perquè a Vilafranca havia funcionat, però va sorgir llavors el Consorci d'Aigües i, clar, al tenir el concessionari no es podia cobrar l'IVA, però, de no haver estat per això s'hauria recuperat correctament; pel Consorci era molt interessant per a l'acabament de les obres.

El Sr. Mestre afegeix que les dates que apareixen en el De Pinte en Ample estan errades pel que fa al moment en que foren enviats els doblers.

En tercer lloc, el Sr. Mestre diu que és desencertat publicar que a la caixa de l'Ajuntament hi ha doblers quan hi ha deutes amb molts de proveïdors.

El Sr. Quetglas li respon que es tracta d'un problema d'execució pressupostària: que és evident que no es poden pagar factures de l'any 1995 amb doblers que corresponen a l'exercici de l'any 1996.

El Sr. Mestre reinicia un altre punt de la seva exposició dient que amb la publicació de referència el Grup socialista "s'ha tirat terra damunt" perquè el text pareix incitar a defraudar.

El Sr. Oliver li contesta que no inciten a res; que l'Ajuntament va demanar una devolució de diners i s'els van tornar.

El Sr. Mestre replica que quan van sol·licitar la devolució ja se sabia que era il·legal.

El Sr. Oliver contesta que no és així i que, a més a més, si no haguessin entrat al Consorci d'Aigües tot hauria sortit correctament, però no entrar al Consorci suposava haver de cobrar contribucions especials, cosa que així com es va fer no fou necessari.

El Sr. Mestre diu que si el Sr. Alorda hagués llegit un poc la llei això no hauria passat.

D'altra banda que el grup de govern s'hauria de decidir perquè abans digueren que no havien gastat els doblers i ara diuen que han fet inversions.

El Sr. Oliver diu que Antoni Alorda va voler defensar l'Ajuntament; que es tracta d'una persona molt responsable i que va provar de defensar-lo també en aquest aspecte i va sortir

malament, però això no és motiu per a no defensar al Sr. Alorda ja que es tracta d'una persona responsable que defensava els interessos municipals i per això sempre el defensarà en aquest tema.

El Sr. Mestre diu que encara hi ha una altra qüestió: que l'Ajuntament havia fet una aportació en les obres en qüestió equivalent al 25% del total i el Consell Insular de Mallorca aportà la resta, el 75%, i l'Ajuntament va demanar la devolució de la totalitat. Això podria suposar una apropiació.

El Sr. Oliver diu que fou l'Ajuntament qui ho va gestionar però això no implica res més.

Finalment es sotmet la moció a votació i es **REBUTJADA** per quatre vots en contra (Sr. Quetglas, Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i quatre vots a favor (Srs. Mestre, Torrens i Mulet i Sra. Castelló). Decideix el vot de qualitat del Sr. Alcalde.

SETÈ.- MOCIÓ DEL GRUP INDEPENDENTS DE MARIA PER A L'APROVACIÓ DE QUE EN LA PUBLICACIÓ DEL "DE PINTE EN AMPLE" HI PARTICIPIN TOTS ELS GRUPS MUNICIPALS I HI PUGUIN ENVIAR ESCRITS DAMUNT LA MARXA DE LA CASA DE LA VILA I LA SEVA LABOR EN LA MATEIXA. AIXÍ MATEIX ELS GRUPS DEIXARAN CONSTÀNCIA ESCRITA DE LA SEVA INTENCIÓ DE PARTICIPAR EN EL NÚMERO A PUBLICAR O NO. En aquest cas l'ordre numèric coincideix amb el que figura en l'ordre del dia.

Sotmès a votació **S'APROVA** per set vots a favor (Srs. Mestre, Quetglas, Torrens, Mulet i l'Alcalde, Sr. Oliver i Sres. Bergas i Castelló) i una abstenció de la Sra. Torelló qui manifesta que la raó del seu vot està en que els grups municipals no tan sols han de tenir drets sinó també deures. Aquesta explicació serà ampliada més endavant.

VUITÈ.- MOCIÓ DEL GRUP MUNICIPAL INDEPENDENTS DE MARIA PER A LA CREACIÓ D'UNA COMISSIÓ DE TOTS ELS GRUPS MUNICIPALS PER A CONSENSUAR I RESPONSABILITZAR-SE D'ENLLESTIR I REVISAR EL MATERIAL QUE S'HA D'ENTREGAR A L'IMPRESA PER SER PUBLICAT. Figurava a l'ordre del dia com a punt cinquè.

Exposada la moció, el Sr. Oliver proposa que la comissió estigui formada respectant la proporció de la composició de l'Ajuntament.

La Sra. Torelló demana una descripció de les funcions per veure si la compareixença ha de ser voluntària. Ella troba que hauria de ser obligatòria.

Els Srs. Oliver i Mestre diuen que no es pot obligar a ningú a comparèixer. A més a més el Sr. Oliver diu que la comissió decideixi amb antelació suficient el que ha de sortir.

Proposa una comissió en la següent proporció:

Grup municipal socialista: 3 representants.

Grup municipal popular: 2 representants.

Grup municipal independent: 1 representant.

El Sr. Mestre sol·licita que tinguin el mateix valor de vot.

Es dona terme d'una setmana per a la proposició per cada grup municipal dels seus representants.

Abans de sotmetre la qüestió a votació, la Sra. Torelló

insisteix en el fet de que no només hi hagi drets, que vol que també existeixin deures ja que d'altra manera de res servirà el que es faci.

Es sotmet a votació la moció i queda APROVADA per unanimitat tot i que els Srs. Mestre i Quetglas i les Sres. Torelló i Bergas diuen estar d'acord amb la puntualització feta per la Sra. Torelló, el Sr. Alcalde diu no estar-hi d'acord ja que pensa que això s'ha de discutir en la mateixa comissió i la resta, Srs. Torrens i Mulet i Sra. Castelló, no fan observació alguna sobre la manifestació de la Sra. Torelló.

NOVÈ.- MOCIÓ DEL GRUP MUNICIPAL INDEPENDENTS DE MARIA PER A QUE ELS GRUPS MUNICIPALS TENGUIN CONSTÀNCIA ESCRITA AMB TEMPS DE LA DATA EN QUE ES TÉ PREVISTA LA PUBLICACIÓ DE CADA UN DELS PROPERS NÚMEROS DEL "DE PINTE EN AMPLE" DURANT LA LEGISLATURA I LA DATA DEL TERMINI D'ENTREGA DELS ESCRITS PER A PUBLICAR-LOS. LA NOTIFICACIÓ S'HA D'ENVIAR AMB AL MANCO 10 DIES D'ANTELACIÓ A LA DATA DE TERMINI DE PRESENTACIÓ DE L'ESCRIT O ESCRITS A PUBLICAR. En l'ordre del dia anunciat la moció figurava com a punt sisè.

Sotmesa la qüestió a votació el resultat és el de REBUTJAR la moció per quatre vots en contra (Srs. Quetglas, Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver; tots ells diuen que la raó de la negativa és que aquest punt s'hauria de tractar també a la comissió) i quatre vots a favor (Sr. Mestre, Torrens, Mulet i Sra. Castelló). Decideix el vot de qualitat del Sr. Alcalde.

DESÈ.- Es passa seguidament al torn de precís i preguntes:

PRIMER.- La Sra. Castelló demana perquè no hi ha hagut cap Ple des de maig.

El Sr. Mestre diu que s'hauria de fer el possible per a respectar l'acord de Ple que estableix que hi haurà un Ple ordinari el primer dissabte de cada mes ja que hi ha un compromís amb el poble.

SEGON.- La Sra. Castelló demana quin és el resultat del padró municipal i quants marroquins hi ha empadronats a Maria.

Cedida la paraula al Secretari de la Corporació, per aquest es manifesta que, aproximadament, si bé encara no s'hi ha arribat el nombre és de 1750 empadronats i que el nombre de marroquins censats és de 28 segons la darrera informació de que disposa.

TERCER.- Per la Sra. Castelló es demana li sigui facilitada la relació d'entrades i sortides de les Jornades de 1995 i 1996.

El Sr. Mulet diu que s'hauria de donar més transparència a aquests aspectes com, per exemple, les Festes municipals de 1995.

La Sra. Castelló diu que vol fer especial referència en aquest punt al concert d'Amancio Prada.

QUART.- La Sra. Castelló demana quan serà possible fer una millora de l'estat dels carrers municipals.

El Sr. Oliver diu que hi ha un projecte fet, però que el Consell Insular de Mallorca ha estat prop de quatre mesos aturat i ara sí ens han tornat a demanar sobre el tema i la setmana que ve sortirà a subhasta.

CINQUÈ.- La Sra. Castelló demana si el clavegueram és ja disponible per a tot el nucli de Maria.

El Sr. Oliver respon que no; que encara no pels carrerons de S'Arraval.

La Sra. Castelló demana pel Pujolet.

El Sr. Oliver li respon que sí.

La Sra. Castelló demana si ja poden connectar tots.

El Sr. Oliver diu que tots encara no.

SISÈ.- La Sra. Castelló demana el motiu pel qual no s'han publicat trimestralment els pagaments de la nòmina del Secretari de la Corporació.

El Secretari manifesta que no en sabia res de la qüestió ni del compromís de la publicació de que es xerra, però que vol que tot estigui clar i per això en acabar la Sessió li facilitarà la seva nòmina.

SETÈ.- El Sr. Mestre demana si ha estat sol·licitat el descalcificador a l'empresa CADAGUA.

El Sr. Oliver respon que no hi ha res escrit, però que s'han fet gestions telefòniques i que a mig agost podria presentar la sol·licitud i es miraria què podria costar; però que la idea és que es convoqui l'Assemblea i presentar-se i demanar-ho directament perquè així tot serà més ràpid.

VUITÈ.- El Sr. Mestre agraeix al Sr. Alcalde la rapidesa en la contestació a la instància que va presentar, però diu que li pareix absurd el pagar tants doblers per una acera com la de marbre de l'entrada del poble venint de Santa Margalida ja que si tothom ho fa així l'Ajuntament pot començar a demanar crèdits.

El Sr. Oliver li respon que manquen moltes aceres per fer i això és competència municipal. Quan ho demanen posam la voravia i l'acera i es tracta sempre de seguir l'estètica del carrer on es troba: així si els veïns tenen formigó es posa formigó i si hi ha pedra es posa pedra o el que sigui. Que ja sap que la pedra és més cara que el formigó, però creu que és encertat respectar l'estètica de cada zona. Que a més a més no es tracta d'una sola casa sinó de tres cases distintes i s'ha de dir que tenen molta façana.

NOVÈ.- El Sr. Mestre posa en coneixement dels assistents que ha donat entrada al Registre Municipal de documents de la seva declaració d'Hisenda.

DESÈ.- El Sr. Mulet demana més rapidesa en la facilitació de documentació o fotocòpies.

ONZÈ.- El Sr. Mestre proposa el proper divendres per a l'inici de les conversacions sobre el Reglament de Participació ciutadana que pretén anar enllestint en els pròxims temps.

DOTZÈ.- El Sr. Oliver posa en coneixement dels assistents que el nou President de la Comunitat, Hble. Sr. Matas, ha convidat als membres de l'Ajuntament per a una visita institucional i que ha proposat rebre a l'Ajuntament el pròxim dia 27 d'agost a les 10.45 h., però encara és una data pendent de confirmació.

TRETZÈ.- Finalment, el Sr. Oliver posa en coneixement dels assistents que el Sr. En Jaume Pastor Sureda ha regalat a l'Ajuntament dues columnes de les que ell fa i diu que s'han decidit pel lloc on es posaran.

Si bé en el principi es xerra de posar-les per separat, la majoria es decanta per posar-les plegades.

El Sr. Mestre diu que, vista la mancança, d'estàtues i monuments en els jardins del poble, es podria posar a algun lloc públic i a la vista de tots. En qualsevol cas diu que seria correcte enviar un escrit d'agraïment de la Corporació al Sr. Pastor.

ACTA DEL PLE DEL DIA 14 AGOST 1996.-

Hi assisteixen tots els components del consistori.

PRIMER.- LECTURA I APROVACIÓ, SI S'ESCAU, DE L'ACTA DEL PLE ANTERIOR.-

Demanat per l'Alcalde si hi ha observacions a l'esborrany de l'Acta anterior, la resposta és afirmativa pel que es fan les següents observacions:

a.- Al punt cinquè de l'ordre del dia: Per part del Sr. Mestre es fa l'observació de que a l'afirmació del Sr. Oliver "l'oposició no ha participat en les Jornades tot i haver estat convidada" per ell fou contestat que s'havia organitzat una exposició de pintura.

b.- Al punt sisè: Per part del Sr. Mestre es fa l'observació de que després de l'afirmació del Sr. Oliver "fou l'Ajuntament qui ho va gestionar però això no implica res més" el mateix Sr. Oliver va dir al Sr. Mestre que li fes les preguntes per escrit i els hi contestaria.

c.- Al punt vuitè: Per part del Sr. Quetglas es fa constar que es va acordar que la composició fos proporcional a la del Consistori pel que la composició fou, evidentment, errada. Serà la següent:

Grup municipal socialista: 4 representants.

Grup municipal popular: 2 representants.

Grup municipal independent: 1 representant.

d.- Al prec vuitè: Per part del Sr. Mestre s'observa que el Sr. Oliver va afegir que estaria encantat de que totes les acerres estassin arreglades a la qual cosa el Sr. Mestre contestà que ell promouria una campanya per tal de que els veïnats presentassin sol·licituds.

La íntegra totalitat de les observacions s'aproven per unanimitat, quedant així aprovada igualment l'Acta del Ple anterior amb les observacions ara esmentades.

SEGON.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A L'APROVACIÓ DEL RECONeixEMENT EXTRAJU-DICIAL DE CRÈDITS PER DESPESA CORRENT SEGONS CONSTA EN EL DECRET DE L'ALCALDIA QUE FORMA PART DE L'EXPEDIENT.-

S'inicia el debat i després d'una explicació del seu contingut, per part del Sr. Mestre es diu que això demostra que no s'han complert els pressuposts i que no entén perquè s'aproven uns pressuposts sabent que hi havia aquest deute.

El Sr. Torrens diu que s'està fent un Ple a les fosques i que per tant no pot estar tranquil durant la celebració.

El Sr. Mulet demana com han sortit totes aquestes factures des de l'aprovació dels pressuposts i diu que ara en poden sortir d'altres i ells no poden saber si en sortiran més.

El Sr. Torrens demana com es pot demanar un crèdit sense haver tancat els pressuposts passats.

El Sr. Oliver diu que hi ha uns responsables de la comptabilitat que són l'Interventor i els funcionaris que han de dur la comptabilitat.

El Sr. Mestre diu que s'ha sobrepassat el pressupost i que s'han fet despeses que no estaven consignades, tot recordant els doblers que s'han de tornar per causa del tema de l'IVA.

El Sr. Quetglas diu que en el tema de l'IVA s'ha de recordar que hi havia una despesa pressupostada que s'havia de cobrir amb un crèdit però es va cancel·lar el crèdit perquè es va poder dur a terme la mateixa despesa gràcies als doblers de l'IVA d'una manera més avantatjosa per l'Ajuntament i que d'això tothom n'ha sortit beneficiat.

El Sr. Mestre diu que no es respecten els pressuposts i que a més hi ha les festes que suposen una despesa molt grossa.

El Sr. Oliver diu que la quantitat en que es va sobrepassar la despesa és de cinc o sis-cents mil pessetes.

El Sr. Mulet demana què costaren les festes ja que és una pregunta que realitza des de fa molta estona i que no li ha estat contestada.

El Sr. Mestre manifesta que l'Ajuntament no es priva de res ja que minva les inversions, però no les festes. Que ell ja havia dit que s'havien de reduir les despeses voluntàries i, finalment, que dient-se un Ajuntament progressista no s'entén com suprimeix les Ajudes a famílies i al Tercer Món.

Seguidament fa lectura d'un informe sobre responsabilitats elaborat pel Sr. En Jeroni Mas del Servei de Cooperació del CIM, entregant una fotocòpia per tal de que s'incorpori a l'Acta del Ple.

Per l'Alcalde, Sr. Oliver manifesta que ell assoleix la responsabilitat pel fet de que la comptabilitat no estigui al dia i tots coneixen el perquè de l'estat actual de la comptabilitat.

El Sr. Mestre respon que l'excés de despesa no és causa de la tardança en la comptabilitat i que durant els anys passats s'han comprat carrers que no estaven inclosos en els pressuposts.

Respon el Sr. Oliver que sí estaven consignats, però que quan es va rebre l'import del tema de l'IVA es va cancel·lar el crèdit sol·licitat.

Replica el Sr. Mestre que no es coneix el deute exacte i per tant no entén com s'atreveixen a pujar el tema al Plenari.

Finalment es sotmet la qüestió a votació amb el següent resultat:

S'APROVA per MAJORIA ABSOLUTA de CINC VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell, Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens, Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

Els esmentats Srs. Torrens i Mulet i la Sra. Castelló desitgen fer constar que la raó del seu vot en contra està en el que prescriu l'art. 144 de la Llei General Pressupostària i les responsabilitats que això implica.

TERCER.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A PROCEDIR A LA NECESSÀRIA MODIFICACIÓ DE CRÈDITS PER SUPLEMENTACIÓ DERIVADA DEL

RECONeixEMENT EXTRAJUDICIAL DE CRÈDITS PER DESPESA CORRENT.-

Tractant-se d'un punt directament derivat de l'anterior es sotmet a votació amb idèntic resultat que l'anterior: Queda APROVAT per MAJORIA ABSOLUTA de CINC VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

QUART.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA DE PROCEDIR A FINANÇAR LA SUPLEMENTACIÓ DE CRÈDITS MITJANÇANT BAIXES DE CRÈDIT PER ANUL·LACIÓ.-

Es repeteix, al igual que el punt tercer, que el contingut del present punt deriva directament del punt segon pel que es sotmet a votació amb idèntic resultat: Queda APROVAT per MAJORIA ABSOLUTA de CINC VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

CINQUÈ.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A L'APROVACIÓ DEL RECONeixEMENT EXTRAJUDICIAL DELS CRÈDITS PER A LA INVERSIÓ SEGONS CONSTA EN EL DECRET DE L'ALCALDIA QUE FORMA PART DE L'EXPEDIENT.-

Després d'una breu explicació s'inicià el debat sent demanat per la Sra. Castelló per la despesa corresponent al pagament de la factura relacionada amb Jordi Pastor Bergas per import de 452.400 pessetes.

Contesta el Sr. Oliver dient que es va pagar la paret, però no es va pagar el terreny.

La Sra. Castelló diu que pensava que el carrer havia de ser més ample del que ara és.

El Sr. Oliver replica que havia de ser de 10 metres i és de 8.

La Sra. Castelló es refereix seguidament a la factura de Rosa del Pilar Oliver i diu que si es refereix a les dues jardineres de l'entrada de l'Ajuntament ja en poden demanar una altra perquè n'hi ha una de rompuda.

La Sra. Castelló demana per les dues factures a pagar al Sr. En Guillem Mayol pels arbres plantats i perquè es planten tants d'arbres.

El Sr. Oliver contesta que s'han sembrat.

La Sra. Castelló diu que això no són solucions.

Sotmesa la proposta a votació el resultat és: APROVACIÓ per MAJORIA ABSOLUTA de CINC VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

Els esmentats Srs. Torrens i Mulet i la Sra. Castelló desitgen fer constar que la raó del seu vot en contra està en el que prescriu l'art. 144 de la Llei General Pressupostària en relació a l'art. 174 de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals i les responsabilitats que això implica.

SISÈ.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A PROCEDIR A LA NECESSÀRIA MODIFICACIÓ DE CRÈDITS PER SUPLEMENTACIÓ DE CRÈDITS I CRÈDIT EXTRAORDINARI PER DESPESA D'INVERSIÓ.-

Directa derivació del punt anterior, és sotmès a votació amb el mateix resultat que el punt anterior: queda APROVAT

per MAJORIA ABSOLUTA de CINQ VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

SETÈ.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A PROCEDIR AL FINANÇAMENT DELS SUPLEMENTS DE CRÈDIT I CRÈDIT EXTRAORDINARI MITJANÇANT UNA OPERACIÓ DE CRÈDIT.-

Sent igualment directa derivació del punt cinquè, és sotmès a votació i queda APROVAT per MAJORIA ABSOLUTA de CINQ VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

VUITÈ.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A L'APROVACIÓ DEL PLEC DE CONDICIONS QUE HAURÀ DE REGIR LA CONTRACTACIÓ DE L'OPERACIÓ DE CRÈDIT PER A LA SUPLEMENTACIÓ DE CRÈDITS ESMENTADA I EL CRÈDIT EXTRAORDINARI.-

Es sotmet a votació i queda APROVAT per MAJORIA ABSOLUTA de CINQ VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

En aquest concret punt el Sr. Mestre desitja fer constar que aquest punt no s'hauria de votar fins que hi hagi informe del Consell Insular de Mallorca.

NOVÈ.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A L'APROVACIÓ D'UNA OPERACIÓ DE TRESORERIA PER A ATENDRE LES NECESSITATS DE TRESORERIA DE LA CORPORACIÓ.-

Explicat el contingut del punt, el Sr. Mulet diu que no entén el contingut del darrer "De Pinte en Ample" segons el que hi havia un total de catorze milions de pessetes a la caixa de l'Ajuntament i ara es fa una operació de tresoreria; en conseqüència la pregunta és senzilla: on han d'anar els doblers de l'IVA a més dels crèdits que ara es demanaran.

El Sr. Oliver contesta que només hi ha un crèdit per import de 2.890.736 pessetes. La resta són crèdits i que hi ha previstos uns ingressos que superen els 18 milions de pessetes fins a finals d'any i per tant hi ha pressupost per a pagar.

La Sra. Castelló diu que també s'han de comptar les despeses.

El Sr. Oliver diu que precisament s'han reduït les despeses.

El Sr. Mestre diu que han de procurar no passar-se gens amb el Pressupost perquè de lo contrari la situació esdevindrà insostenible.

El Sr. Oliver diu que aquesta xifra és referida a ingressos segurs i per tant és fàcil que al final sigui superada ja que no han estat inclosos conceptes insegurs.

El Sr. Mulet reitera que no acaba d'entendre com s'ha passat de tenir una caixa de 14 milions a demanar crèdits.

El Sr. Oliver diu que l'Ajuntament en aquest moments només té concertat un crèdit amb el Banc de Crèdit Local.

El Sr. Mulet diu que segons l'equip de govern no es devia res.

El Sr. Mestre afegeix que el temps està donant la raó als

que deien que el deute era gros i per tant no s'haurien de fer segons quines coses ja que la direcció econòmica que es porta no és l'adequada i no hauria de ser tan expansiva.

Pel Sr. Carbonell es diu que si surt l'ocasió de fer una inversió es fa ja que és bo pel poble.

El Sr. Mestre diu que demanar un crèdit per a finançar inversions és correcte i el que no és correcte és haver de demanar un crèdit per a pagar deutes.

Que no es respecten els pressuposts ja que hi ha massa subvencions, festes i semblants; que les inversions no fan por i que el problema és la resta.

El Sr. Oliver diu que discrepa totalment del Sr. Mestre.

El Sr. Mulet intervé dient que no s'haurien de dur les coses al Plenari després de tant de temps i totes de cop; que s'haurien de dur cada poc i no tot a la mateixa Sessió.

Es sotmet la proposta a votació i queda APROVADA per MAJORIA ABSOLUTA de CINQ VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

DESÈ.- PROPOSTA DE L'ALCALDIA PER A L'APROVACIÓ DEL PLEC DE CONDICIONS QUE HAN DE REGIR LA CONTRACTACIÓ DE L'OPERACIÓ DE TRESORERIA.-

En aquest moment l'Alcalde requereix al Secretari-Interventor de la Corporació per tal de que aclareixi si és suficient el procediment de contractació directe o són necessàries la subhasta o el concurs segons exigeix la Llei 13/95 de 18 de maig de Contractes de les Administracions Públiques.

Pel Secretari s'informa verbalment de que, segons el seu parer, era necessària per a la contractació la forma de subhasta o concurs amb publicitat i per tal causa va suggerir a l'Alcaldia la inclusió d'aquest punt en l'ordre del dia, però que els resultats de les consultes realitzades en els darrers dies a altres Corporacions Públiques són uniformes: és suficient amb la contractació directe.

En conseqüència, pel Sr. Alcalde es procedeix a sol·licitar la retirada del present punt de l'ordre del dia perquè sigui substituït per la següent MOCIÓ D'URGÈNCIA QUE PRESENTA L'ALCALDIA PER TAL DE QUE EL PLENARI DE LA CORPORACIÓ AUTORITZI A L'ALCALDE PER A GESTIONAR AMB LES ENTITATS BANCÀRIES QUE CREGUI ADIENTS LA CONCERTACIÓ DE L'OPERACIÓ DE TRESORERIA.-

Sotmesa al Plenari la procedència de procedir al debat d'aquesta moció d'urgència, aquesta resulta APROVADA per UNANIMITAT.

Seguidament es sotmet a votació el contingut de la moció d'urgència que ha estat presentada amb el següent resultat: QUEDA APROVAT per MAJORIA ABSOLUTA de CINQ VOTS A FAVOR (Srs. Quetglas i Carbonell i Sres. Torelló i Bergas i l'Alcalde, Sr. Oliver) i QUATRE VOTS EN CONTRA (Srs. Torrens i Mulet, Sra. Castelló i Sr. Mestre).

Els Srs. Torrens i Mulet i la Sra. Castelló fan constar que la raó del seu vot en contra és el que prescriuen els arts. 144 de la Llei General Pressupostària en relació amb l'art. 174 de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals.

ONZÈ.- Es passa seguidament al torn de precís i preguntes:

PRIMER.- Per part del Sr. Mulet es manifesta que s'haurien de tancar i liquidar els pressuposts dels anys 1994 i 1995 i que tot això s'hauria d'haver fet abans de sol·licitar els crèdits.

SEGON.- El Sr. Torrens sol·licita informació sobre la comptabilitat de l'any 1996.

TERCER.- La Sra. Castelló demana que s'adjunti a l'acta la contestació a la instància presentada el mes d'abril de 1996 en sol·licitud d'informació.

QUART.- El Sr. Mulet diu que abans de les festes s'hauria de donar a conèixer el seu pressupost i després igualment s'hauria de practicar i facilitar una liquidació. Recorda finalment que hi ha acord de Ple per a la reducció de les despeses voluntàries com són festes i subvencions.

El Sr. Oliver contesta que no tenen perquè ser només aquestes.

CINQUÈ.- La Sra. Castelló diu que si hi havia un pressupost de cinc-cents mil pessetes per a les Jornades Culturals i segons la fulla que s'ha facilitat encara estan pendents 216.000 pessetes. En conseqüència, demana la raó de que estiguin pendents.

SISÈ.- Per la mateixa Sra. Castelló es fa referència a la factura per import de 435.000 pessetes i demana si correspon al recital d'Amancio Prada.

El Sr. Oliver contesta que no, ja que el concert està pagat i el dèficit fou de 100.000 pessetes.

SETÈ.- Per la Sra. Castelló es diu que si hi ha factures de festes que pugen fins a un milió de pessetes com són 200.000 pessetes de la Banda de Música de Santa Margalida, 435.000 pessetes de Trui Espectacles o 160.000 pessetes a més de la publicitat. Per tant, demana què es fa amb els doblers.

VUITÈ.- El Sr. Mestre, en referència a la posada de pedra a l'acera de baix, ja tractat en el passat Plenari, vol puntualitzar que l'acera quan està acabada es municipalitza, però no a l'inici i demana perquè es va esperar a que sorgís el tema per dir que volien fer les aceres.

El Sr. Oliver contesta que lo de voler fer les aceres ho va dir el Sr. Mestre.

Aquest respon que només va dir que feria una campanya per tal de que la gent demani aceres.

El Sr. Mulet diu que ell no tenia constància de que es fessin les aceres i demana perquè no ho promouen.

El Sr. Oliver diu que és veritat que no ha fet cap ban, però el cert és que la gent ho sap.

La Sra. Castelló manifesta que és més apropiat fer-ho públic.

El Sr. Mestre diu que si tots els que li han comentat que demanaran l'acera ho duen a terme, l'Ajuntament va arreglat.

Seguint amb el tema de les aceres demana què passarà amb el carrer de Sant Miquel.

El Sr. Oliver li contesta que el mestre d'obres havia de fer la voravia de davant l'edifici i perquè quedi tot igual s'ha compromès a fer tota la tirada.

NOVÈ.- El Sr. Mestre demana com s'ha arribat a aquesta situació i si s'ha xerrat amb els proveïdors als que es deuen diners.

El Sr. Oliver fa referència a les circumstàncies en que va partir el darrer Secretari i l'estat en que es trobava la comptabilitat en aquells moments i l'exigència que se li va fer de que abans de partir s'elaboràs el pressupost de 1996 i es tancàs almenys la comptabilitat de 1993.

Dit això el Sr. Oliver manifesta assolir la responsabilitat que li pugui pertocar ja que no té res a dir dels funcionaris que treballen a la Casa.

El Sr. Mestre opina que la despesa la decideixen els funcionaris i no els polítics.

DESE.- La Sra. Castelló demana perquè s'ha esperat fins ara per dur el tema al Plenari si és una demanda de l'oposició des de l'agost de 1995 i si no és que el Tribunal de Comptes exigeix el tancament de l'exercici de 1994. El Sr. Oliver proposa que d'ara endavant, per tal d'estalviar feina i agilitzar els debats, els precís i preguntes es donin per escrit al Secretari abans de començar les sessions.

ONZÈ.- La Sra. Castelló demana per què es va dir públicament damunt la plaça que els anys 1993 i 1994 estaven tancats i es va tractar als candidats del Partit Popular de mentiders i ara demanen un aplaçament per a pagar les factures de l'any 1994.

DOTZÈ.- La Sra. Castelló diu que creu que per això el Sr. Oliver hauria de disculpar-se públicament de les greus acusacions que va fer el maig de 1995 a una festa damunt la Plaça.

El Sr. Oliver diu que creu que abans d'això el Partit Popular s'hauria de disculpar per la carta enviada en la jornada de reflexió de les eleccions del mateix maig de 1995.

El Sr. Mulet diu que el Partit Popular ha dit en ocasions que a lo millor va ser una errada fer-ho dins el darrer dia de termini establert, però que no es va fer dins la jornada de reflexió.

El Sr. Oliver contesta que ell té testimonis de que no es va respectar el termini.

El Sr. Mulet diu que el termini fou respectat pel grup si bé desconeix si algú seguia repartint després d'acabat el termini, però en cap cas seria representatiu i que, de qualsevol manera, ara es veu que el que es va dir era veritat.

El Sr. Torrens diu que quan el riu sona aigua du.

El Sr. Quetglas diu que per això són factures excedides de pressupost; que les partides que es presenten són les excedides, però es desconeixen les partides en les que el pressupost no fou sobrepasat i que en conseqüència el resultat pot fins i tot ser millor del que ara es presenta. En conseqüència, tot són suposicions i s'haurà de veure el resultat final del tancament de la comptabilitat si bé la manca de liquidesa és simptomàtica.

TRETZÈ.- La Sra. Castelló demana quan començarà el Parc Verd i si ja es tenen les quatre-cents mil pessetes.

El Sr. Oliver respon que encara no.

La Sra. Castelló prega que es faci tan aviat com sigui possible.

El Sr. Carbonell diu que la Conselleria encara no ha contestat sobre la ubicació que es va proposar i per tant el Consistori difícilment pot fer res.

CATORZÈ.- La Sra. Castelló demana si hi ha pressupost per a les festes d'enguany i el Sr. Oliver li respon que sí, que hi ha uns dos milions cinc-cents mil pessetes pressupostades.

QUINZÈ.- La Sra. Castelló sol·licita una auditoria externa i el Sr. Carbonell demana qui la paga a lo que la Sra. Castelló diu que l'Ajuntament.

El Sr. Quetglas diu que millor que pagar una auditoria seria llogar una persona per tal de que es posi la comptabilitat al dia i així poder sortir de problemes. A això respon el Sr. Mulet que ells estarien en les mateixes: encara no tenen el

pressupost de les festes de 1995.

El Sr. Oliver diu que ho van demanar al darrer Ple.

El Sr. Mulet contesta que abans ja s'havia demanat.

El Sr. Oliver diu que tampoc és estrany no ajustar-se totalment al pressupost ja que per això és un pressupost i que precisament, pel cas de no ser possible un ajustament exacte, existeixen les modificacions de crèdit.

El Sr. Mulet opina que el problema és la falta d'informació.

El Sr. Oliver respon que està segur de que mai se li ha negat informació a les dependències municipals.

El Sr. Mulet diu que, efectivament, la resposta sempre és "t'ho donarem", però llavors no arriba.

La Sra. Castelló expressa la voluntat de conèixer que s'ha pensat per les festes.

El Sr. Oliver contesta que el més immediat serà un rock al rostoll.

La Sra. Castelló reitera que voldria conèixer el programa.

El Sr. Oliver contesta que vengui a la propera reunió on, a més, hi podrà fer feina.

La Sra. Castelló demana quan serà.

El Sr. Oliver diu serà el proper dissabte dia desset a les dotze.

La Sra. Torelló diu que aprofita aquest moment per a repetir el mateix que va dir al passat Ple: que no només hi ha drets sinó que també haurien d'assolir deures.

El Sr. Mestre respon que com es pot saber quan es fan les reunions i actes.

La Sra. Torelló li diu que ho demani.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

CENT ANYS (1896 - 1996) AMB LES RONDALLES DE MOSSÈN ALCOVER

GUIA DE LECTURA

Antoni Maria Alcover i Sureda
(Manacor, 1862 - Palma de Mallorca, 1932)

BIOGRAFIA

Eclesiàstic, lingüista, folklorista i publicista. De família rural i carlina.

Descobrí aviat la riquesa de la literatura i de la llengua popular, que ens llega, sota el pseudònim de Jordi d'es Racó, a l'Aplec de Rondalles Mallorquines.

Nomenat vicari general pel bisbe Campins, va intervenir en les qüestions polític-religioses de l'època amb escrits apològics i doctrinals.

Fundà el Bolletí del Diccionari de la llengua Catalana (1901 - 1936). I el 1911, fou elegit president de la nova

Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

Dedicà molt de temps i esforç a la realització de la seva obra magna, el Diccionari Català-Valencià-Balear.

Entre d'altres càrrecs, fou vicepresident de la comissió Editora Lul·liana, corresponent de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

Francesc de B. Moll en el llibre Materials de Divulgació Filològica ens parla de la força adquirida per Mn. Alcover i les seves rondalles:

"El secret d'aquest èxit radica principalment en l'habilitat amb què Mn. Alcover sabia manejar el llenguatge de la nostra pagesia. Va fer-se contar rondalles en un temps en què la gent del camp encara parlava bé, amb molts pocs

castellanismes i sense temptacions d'imitar la parla dels forasters o del forasterejants; hi havia també la circumstància d'ésser Mn. Alcover tan pagès com els missatges i les madones que li contaven les rondalles. Això li donava una gran autenticitat de llenguatge de la terra i li permeté encertar l'estil més apte per a reflectir en aquelles narracions l'esperit i les formes expressives de la ruralia (...).

La temàtica de tals narracions és, en gran part, d'origen extrainsular: ens ha vingut de temps molt antic i de regions remotes de l'Índia, d'Àfrica, d'Àfrica, d'Itàlia, d'Europa central."

Se n'han fet adaptacions teatrals i per a infants, edicions en cinta magnetofònica, en disc i en còmic i traduccions parcials al castellà, a l'anglès, al francès i a l'alemany, tot ens fa pensar en una sincera mostra de la seva acceptació.

OBRA

Ses matances i ses festes de Nadal.
Ed. Moll. PM., 1981.
Contarelles I
Ed. Moll. PM, 1982.
Contarelles II
Ed. Moll. PM. 1982.
Diari de viatges
Ed. Moll. PM. 1988.
Diccionari Català-Valencià-Balear
Ed Moll. PM: 1985 - 1988.

LES RONDALLES

Aplec de Rondaies Mallorquines d'en Jordi d'es Racó.
Vols. 1 a 24
Ed. Moll. PM, 1979 - 1983.

ADAPTACIONS PER A NINS

ORDINES I LLOBERA, Jaume
La cova de la bruixa Joana
Ed. Moll. PM, 1986 (Això era i no era)
En Joanet cameta curta i les tres capsetes
Ed. Moll. PM, 1987
Na Joana i la fada Mariana
Ed Moll. PM, 1988
El nas de dos pams
Ed. Moll. PM, 1987
En Pere Grill
Ed. Moll. PM, 1988
El Granotet
Ed. Moll. PM, 1989
En Joanet de sa gerra

Ed. Moll. PM, 1993.
El cavall del rei
Ed. Moll. PM, 1994

ADAPTACIONS EN CÒMIC

NICOLAU, Margalida.
Rondalles Mallorquines
Vols. 1 a 20
Ed. Moll. PM, 1994.

ALTRES RONDALLES

Rondalles pels qui les saben totes
MOREY, Pere. Ed. Moll. PM, 1981
Rondalles pels qui les saben totes
MOREY, Pere. Ed. Moll. PM, 1994
Rondalles pels qui els agraden blanques
MOREY, Pere. Ed. Moll.
Rondalles pels qui els agrada la història
MOREY, Pere. Ed. Moll. PM, 1984
Aplec de rondalles
SERRA I BOLDÚ, Valeri. Publ.
Abadia de Mont. Barcelona, 1985
Aplec de Rondalles I
SERRA I BOLDÚ, Valeri.
Publ. Abadia de Mont. Barcelona, 1987.
Rondalles de Grimm
GRIMM, Jacob. Ed. Juventud, 1992.

ALTRES

ALCOVER, Antoni M. "Com he fet mon Aplec de Rondaies Mallorquines", dins la Revista RANDA, 14 (Estudis sobre el segle XIX a Mallorca). Pàg. 121 - 136
Ed. Curial, Barc. 1983

MASSOT I MUNTANER, Josep. "Antoni M. Alcover, deixeble de Felip Sardà i Salvany" dins Revista RANDA, 15 (Llengua i cultura de Mallorca i Florida). Pàg. 85 - 104.
Ed. Curial, Barc. 1983

GRIMALT, Josep A. "La catalogació de les Rondalles de mossèn Alcover com a introducció a llur estudi" dins Revista RANDA, 7 (Història i literatura a Mallorca i Eivissa). Pàg. 5 - 30
Ed. Curial, Barc. 1978

BIBLIOTECA MUNICIPAL

Francesca Maria Mas

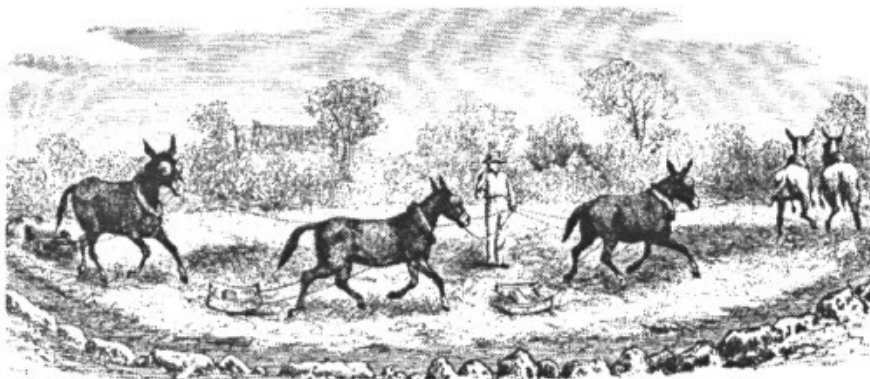
**Consell Insular
de Mallorca**

LA BIBLIOTECA MUNICIPAL. A LA REGIDORA DELEGADA DE CULTURA

Estimada amiga: No és queixa ni protesta el que vaig a manifestar-te. En tot cas se li podria aplicar allò de crítica constructiva.

Començaré per explicar que de joenet, precisament a una biblioteca, vaig llegir un llibre que, no és que fos gran cosa, però que em dugué a entendre que també les coses petites ("Pequeñeces" es titulava) poden tenir transcendència.

Sé que no és del teu temps però segurament ho hauràs sentit contar. Abans de les "cosetxadores" hi havia màquines de segar i, abans d'aquestes, se segava amb la falç, eina que s'emprava amb una mà mentre que amb l'altra se subjectava un grup de brins que la falç anava tallant, brins que eren dipositats al sòl fent muntets que

es deien gavelles, les quals aplegades formaven el que es diu una garba que consistia en: primer col·locar un vencill (cordeta de càrritx, de la llargada de quatre vegades la cama d'un home -de genoll al peu-) enterra i, damunt el vencill i en sentit transversal, una gavella, sobre aquesta i en sentit contrari de les espigues, dues gavelles més i una altra en el mateix sentit que la primera, fent-se fluixetes les quatre gavelles per, acte seguit, col·locar-ne dues més damunt, una en cada sentit, acabant fent-se fortament amb el mateix vencill. Aquestes garbes es deixaven al camp, quinze o més dies mentre el propietari preparava l'era per les batudes, feina aquesta de batre molt complicada que durava tot el dia per separar el gra de la planta (En Pere Sureda, ja fa temps, que ho explicà detalladament a "Fent Carrerany").

Idò bé, com he dit, les garbes es deixaven al bocí fins que l'interessat decidia dur-les a l'era. Per aquesta feina es començava ben dematí, anant amb el mul i el carro per transportar-les ben compostes (unes vint cada viatge) una damunt l'altra. I ara, anem a suposar -aquí està el motiu del meu escrit- que es donàs el cas, com és cert i segur que s'ha donat en més d'una ocasió, que quan l'amo anàs per agafar la garba es trobàs que havia desaparegut el vencill. T'imagines els trastorn d'aquell

home? No es tracta del valor insignificant de la cordeta ("PEQUEÑECES"); el que passava era que aquell home no podia carregar la garba sense vencill, s'espenyaria. Una empenyadura que no te dic és el que agafaria aquell individu, tot per una menudència -una simple cordeta- que li podria, fins i tot, fer perdre la batuda del dia, ja que hauria de tornar a casa, preparar altres cordetes i fermar de bell nou les garbes. Senzill d'entendre, no?

Idò, amiga meva, una cosa semblant és el que me passà l'altre dia per consultar un diari. Simpàticament rebut i amb prestesa atès per l'encarregada que, a petició meva, m'entregà la "Ultima Hora" del dia set d'agost. I com aquell home de la garba, també vaig agafar una empenyadura de mil dimonis al comprovar que al citat diari li faltava la pàgina que m'interessava, la número 20. Total, temps perdut, i, si com he dit, el cas d'aquell home era d'un simple vencill, el meu era per la petitesa d'una pàgina de diari (aquí, altra vegada, "PEQUEÑECES").

CONCLUSIÓ: Perquè -dic jo- arrabassar fulles d'un diari, a més si aquell està destinat a la biblioteca per a consulta pública? Els que anam a la casa de la vila, per consultar la premsa diària -jo hi he anat més d'una vegada-, hem de saber o sabem, que per deu pessetes i amb manco d'un minut, una d'aquelles senyorettes que hi ha ara, ens proporcionaran a més de dedicar-nos un somriure, una fotocòpia de qualsevol pàgina o crònica que interessi, evitant així contrarietats molestes.

Res més, amiga meva. Solament repetir que no vaig en sentit de queixa. Més bé em mou la conciliació, la comprensió, ja que no som partidari de mesures "per la tremenda", al contrari d'algun funcionari que, per "excés de professionalisme", va fer córrer el que no era necessari per un assumpte que no valia "els collons d'un penjat".

Sempre demanaré seny i comprensió. I com deia la tele: "PIENSA EN LOS DEMÁS".

Agraït per haver-me aguantat. Compta sempre amb aquest amic. Una abraçada.

Maria de la Salut, 15 d'agost de 1996.

Miquel Oliver i Roig.

P.E. Acabat i signat el present escrit, em trob que en una altra visita feta a la biblioteca, l'encarregada em mostra diverses fotocòpies de la ditxosa pàgina 20 del dia 7, del diari mutilat. Agradablement escamp la notícia, però no em crec obligat a retirar una sola coma del que he escrit.

Val

PROGRAMA DE LES FESTES DE LA MARE DE DÉU

DISSABTE 31 D'AGOST DE 1996

- 10,00 CAMPIONAT DE BALEARS.
TRAM CRONOMETRAT D'ENDURO.
LLOC: Circuit Son Gili.
ORGANITZA: Moto-Club Cop De Gas.
- 16,30 XIV TORNEIG D'ESCACS MARE DE DÉU.
LLOC: 3era Edat.
ORGANITZA: Moto-Club Cop de Gas.
- 17,00 TORNEIG DE FUTBOLET INFANTIL.
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Moto-Club Cop de Gas.
- 18,00 CAMPIONAT DE BALEARS.
II HORES D'ENDURO.
LLOC: Circuit Son Gili.
ORGANITZA: Moto-Club Cop de Gas.
- 19,30 XIV TORNEIG DE FUTBOL SALA
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar poliesportiu.

**20,00 INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ DE
PINTURES A L'OLI de Nadal Ferragut.**
LLOC: Capella Fonda.

DIUMENGE 1 DE SETEMBRE DE 1996

- 11,00 Exposició de Motos Antigues.**
LLOC: Plaça Des Pou.
ORGANITZA: Moto-Club Cop de Gas.
- 15,00 AUTO-CROSS
LLOC: Circ Circuit "Mai Fren"
ORGANITZA: Escuderia "Peu Post"
- 17,00 TORNEIG DE FUTBOLET INFANTIL
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Moto-Club Cop de Gas.
- 19,00 VI TORNEIG DE FUTBET FEMENÍ
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar Poliesportiu.
- 19,30 TORNEIG DE TENNIS (INDIVIDUALS)
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar Poliesportiu.

**20,00 PRESENTACIÓ DEL LLIBRE D'EN RAFEL
CRESPI.**

LLOC: Capella Fonda.

ORGANITZA: FENT CARRERANY.-

DILLUNS 2 DE SETEMBRE DE 1996

- 21,00 SEMIFINALS DEL XIV TORNEIG DE
FUTBOL SALA
LLOC: Poliesportiu Municipal.

DIMARTS 3 DE SETEMBRE DE 1996.

- 20,00 FINAL TORNEIG DE TENNIS (DOBLES)
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar Poliesportiu.

DIMECRES 4 DE SETEMBRE DE 1996

- 19,00 SEMIFINALS VI TORNEIG DE FUTBET
FEMENÍ.
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar Poliesportiu.
- 19,30 TORNEIG DE TENNIS (INDIVIDUAL)
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar Poliesportiu.

- 21,00 XIV TORNEIG DE FUTBOL SALA.
Partits pel 3r i 4t lloc i GRAN FINAL.
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Bar Poliesportiu.

DIJOUS 5 DE SETEMBRE DE 1996

- 17,00 CLAUSURA CURSET DE NATACIÓ
LLOC: Piscina Municipal.
ORGANITZA: A.M.P.A.
- 19,00 I TORNEIG "VOLEI 3*3"
LLOC: Poliesportiu Municipal.
- 20,00 FINALS TORNEIG FUTBOLET INFANTIL.
LLOC: Poliesportiu Municipal.
ORGANITZA: Moto-club Cop de Gas.

**20,30 INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ DE
TREBALLS.**
Tallers de les VI Jornades Culturals.
LLOC: Ca l'amo En Gaspar.

20,45 *Xerrada sobre el Centenari de la Publicació de les Rondalles Mallorquines a càrrec de Josep Antoni Grimalt*
 LLOC: Pati de Can Gaspar
 ORGANITZA: Fent Carrerany

21,00 **PASSACARRERS: BANDA DE CORNETES I TAMBORS DE MARIA DE LA SALUT.**

22,00 **PREGÓ DE FESTES.**
A càrrec d'en Biel Mesquida (Periodista i escriptor).
 LLOC: Plaça des Pou.

22,30 **BALL DE BOT: SO DE CASTANYETA I L'AMO EN XESC DE SON CLOQUIS**
 LLOC: Plaça des Pou.

DIVENDRES 6 DE SETEMBRE DE 1996

11,30 **JOCs INFANTILS.**
 LLOC: Plaça des Pou.
 ORGANITZA: Grup d'Esplai "Es Rebrot"

17,30 **I TRIATHLON**
 LLOC: Poliesportiu.
 ORGANITZA: Motor-Club Cop de Gas.

20,30 **XVI TORNEIG D'ESCACS MARE DE DÉU.**
 LLOC: 3a Edat.
 ORGANITZA: Club d'Escacs de Maria.

21,30 **XERRADA "MALALTIES PSICOSOMÀTIQUES"**
 LLOC: Ca'n Gaspar.
 ORGANITZA: Grup de Creixement Personal.

24,00 **RECITAL DEL GRUP CAPEL·LA.**
 LLOC: Església de Maria.
 ORGANITZA: Comitè Capella Fonda.

DISSABTE 7 DE SETEMBRE DE 1996

11,00 **CONCURS DE DIBUIX.**
 LLOC: Plaça des Pou.
 ORGANITZA: Es Rebrot i Cop de Gas.

16,00 **TRIAL-SIN**
 LLOC: Poliesportiu Municipal.
 ORGANITZA: Moto-Club Cop de Gas.

16,30 **XVI TORNEIG D'ESCACS MARE DE DEU.**
 LLOC: 3a Edat.
 ORGANITZA: Club d'Escacs de Maria.

17,00 **INAUGURACIÓ DE LA SEU DELS NOUS LOCALS DE LA TERCERA EDAT.**

18,00 **SEMIFINALS FUTBOL 7.**
 LLOC: Poliesportiu Municipal.
 ORGANITZA: F.C. Mariense.

19,00 **TORNEIG DE TENNIS (INDIVIDUAL)**
 LLOC: Poliesportiu Municipal.
 ORGANITZA: F.C. Mariense.

19,30 **FESTA INFANTIL**
 LLOC: Plaça des Pou.

23,30 **CONCURS DE PLAY-BACK**
 LLOC: Plaça des Pou.

DIUMENGE 8 DE SETEMBRE DE 1996

11,00 **OFICI SOLEMNE en honor de la MARE DE DÉU DE LA SALUT per en MOSSÈN SIMÓ GARAU (25 anys d'ordenació).**

11,45 **PASSACARRERS. BANDA DE TAMBOR I CORNETES.**

15,00 **CAMPIONAT DE "TIR DE PICHÓN"**
 LLOC: Poliesportiu Municipal.
 ORGANITZA: Societat de Caçadors Sa Guàtlera

18,00 **FUTBOL 7 FINALS.**
 LLOC: Poliesportiu Municipal.
 ORGANITZA: Bar Poliesportiu.

19,30 **CONCERT DE VIOLÍ. GRUP DE VIOLINS. DIRECTOR: NERY MONTERROSO**
 LLOC: Església Maria de la Salut.

23,00 **GRAN BERBENA AMB ELS GRUPS "ARABELA MUSIC SHOW" I "DUO BALEAR".**

DILLUNS 9 DE SETEMBRE DE 1996

17,00 **FESTA GENT GRAN.**
Missa a l'església, refresc per a tots i totes i actuació de la banda de tambors i cornetes de Maria.
 LLOC: Plaça des Pou.

19,00 **PARTIT INTERASSOCIACIONS DE FUTBOL 7.**
 LLOC: Poliesportiu.

22,00 **GRAN NIT DE TEATRE.**